AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 92. ÉVFOLYAMA

VI. ÉVF. 12. SZ. 441—480 OLDAL 1957. DECEMBER

TARTALOM

Az Országos Erdészeti Egyesület vándorgyűlése 441
Szőnyi László: Az értékakác 456
Sali Emil: Válasz „A magyar erdőkből kitermelhető fatömeg" című vitaanyaghoz érkezett hozzászólásokra 462
Rácz Sándor: A muflon kormeghatározása és selejtezése 467
Az erdészetek önállóságának fokozása az erdőgazdasági szervezetben 471

Címkép: *Az O. E. E. vándorgyűlésének résztvevői a Hosszúbércen* (Sándorréti Erdészet)

Hátlapon: *Cseres-tölgyes bükkös a Szilváskő-erdőrészben* (Inászói Erdészet)

СОДЕРЖАНИЕ

Собрание Государственного общества лесоинженеров и техников в с: Парад.. 441
Сени, Л.: О сильно развитых и хозяйственного ценных особах акации белой 456
Шали, Э.: К итогам дискуссии о размере допускаемого лесопользования в лесах Венгрии..... 462
Рац Ш.: Определение возраста муфлона и выстрел его 467
Повышение самостоятельности лесничеств в системе лесного хозяйства 471

На заглавной странице: *Участники собрания Государственного общества лесоинженеров и техников в горах Матра*

На оборотной странице: *Насаждение бука с дубом австрийским и черешчатым в квартале Силвашке.* (Лесничество Инасо).

SOMMAIRE:

L'assemblée ambulatoire de la Société Forestière Hongroise 441
L. Szőnyi: Le robinier de valeur 456
E. Sali: Réponse aux interventions arrivées à la matière de discussion: Le volume des exploitations réalisables dans les forêts hongroises 462
S. Rácz: La détermination de l'âge et le triage du mouflon 467
Il faut donner plus d'indépendence aux foresteries dans l'organisation sylvique 471

En couverture: *Les participants de l'assemblée migrante sur le Hosszúbérc* (foresterie Sándorrét)

En reverse: *Hêtraie mélangée de chênes et de chênes chevelues à Szilváskő* (foresterie Inászó)

Az Országos Erdészeti Egyesület vándorgyűlése

Parádfürdő, 1957. november 15—16

Szép őszi verőfényes időben gyűlt össze az Elnökség meghívására Parádfürdőn az Országos Erdészeti Egyesületnek több mint kétszázötven tagja, hogy résztvegyen a hagyományos, de a felszabadulás óta első ízben megrendezésre került egyesületi vándorgyűlésen. Az ország különböző részein dolgozó erdészek, rég nem látott ismerősök üdvözölték egymást a SZOT parádfürdői szanatóriuma éttermének teraszán, majd ebédhez ültek a fürdő múltját elevenítő művészi kartonokkal díszített étteremben.

Közvetlenül ebéd után, elfogódottan ünnepélyes hangulatban kezdődött az egyesületi ülés. *Bakondi Ernő*, a Mátrai Erdőgazdaság igazgatója mint házigazda üdvözölte a megjelenteket, külön megemlítve a MSZMP Hevesmegyei Pártbizottsága részéről megjelent *Biró József* titkárt, a MEDOSZ részéről kiküldött *Sereg Albert* elnökségi tagot, *dr. Balassa Gyula* miniszterhelyettest, az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetőjét. Ezután *Sali Emil* főtitkár tett javaslatot az ülés napirendjére vonatkozóan. Első napirendi pontként *Madas András* elnök tartott beszámolót, majd *Bakkay László*, a szervezési bizottság elnöke, utána pedig *Szücs Ferenc*, az oktatási bizottság elnöke tartottak rövid beszámolókat és tettek javaslatokat szervezési, illetve oktatási kérdésekben.

Elnöki beszámoló

Tisztelt Közgyűlés!

Engedjék meg, hogy az Országos Erdészeti Egyesület nevében szeretettel üdvözöljem az MSZMP megyei és járási szerveinek, a megyei és járási tanácsok, a rendőrkapitányság, a MEDOSZ körünkben megjelent képviselőit, akik jelenlétükkel vándor közgyűlésünket megtisztelték és ezzel is hangsúlyozták, hogy az erdészet országunk politikai, gazdasági, társadalmi, kulturális életében a párt és a kormány előrelátó gondoskodása, irányítása és nem utolsósorban erdészeink jó munkája folytán elnyerte azt a helyet, amely gazdasági fontossága folytán megilleti.

Az erdőgazdaság jelentőségével kapcsolatban elegendő talán megemlíteni, hogy összes importunknak kb. 12—14%-a fa és fatermék, ezért rendkívüli fontosságú erdőgazdaságunk fejlesztése és ezzel a nagy problémákat okozó faimportunk csökkentése. Az erdőgazdaság a népgazdaság fában jelentkező szükségletének jelenleg mintegy 55%-át fedezi, de lehetőségünk van arra, hogy szívós munkával mintegy 15 év alatt — figyelembevéve a szükségletek emelkedését is — az összes szükségletek megközelítőleg 70—75%-át fedezze. Ennek elérése érdekében nagyarányú nyártelepítéseket kell végeznünk, jelentősen fokoznunk kell erdeink termelékenységét, növelnünk kell szakembereink szakmai és politikai tudását, mert csak igen széleskörű szervező, műszaki-tudományos munka eredményeképpen érhetjük el, hogy a jelenlegi, mintegy 3 300 000 m³-es termelés 15 év alatt 4 500 000—4 700 000 m³-re *emelkedjék úgy, hogy erdeink termelőképessége egyidejűleg növekedjék, tehát a bővített újratermelés feltételei egyidejűleg biztosítva legyenek.*

Ez a kérdés különösen fontos hazánkban, ahol mint ismeretes, a nyersanyagnak bővében nem vagyunk és a fatermelés fokozásával olyan fontos iparágaknak teremthetjük meg a hazai nyersanyagbázisát, amelyek jelenleg egészben, vagy részben import nyersanyaggal dolgoznak (cellulóz-, papíripar, lemezipar). De fontos kérdés azért is, mert céltudatos beruházási és termelésfejlesztési politikával — mint például a farostlemezipar fejlesztésével olyan hiánycikkek termelését is ugrásszerűen tudnánk fokozni néhány év alatt, mint például a bútor.

Az erdőgazdaság fejlesztésében fontos szerep vár nagymúltú Egyesületünkre. Világosan kell látnunk, hogy az előttünk álló feladatok egyedül hivatali vonalon nem valósíthatók meg, ehhez valamennyi szakember társadalmi összefogása szükséges, amelyhez minden lehetőség megvan Egyesületünk keretén belül.

I. Az Országos Erdészeti Egyesület a felszabadulás előtt

Az Országos Erdészeti Egyesület az ország egyik legrégibb műszaki-tudományos egyesülete, melyet a magyar erdészet fellendítésén fáradozó szakemberek 1866-ban alapítottak.

Érdekes idézni az Országos Erdészeti Egyesület közel 100 éves célkitűzéseit, amelyek nagy része változtatás nélkül ma is megállja a helyét. Ezek az alábbiak voltak:

Az OEE célja, hogy Magyarország erdőgazdaságának érdekeit megóvja és előmozdítsa, mely célok előmozdítására az alábbi eszközök szolgálnak:

a) időszakonként az ország különböző vidékein erdőgazdasági ügyek fölötti tanácskozás végett tartandó egyesületi közgyűlések;

b) a hazai erdőgazdaság összes ágai állapotának s az ország egyes vidékein lévő erdőségeknek — valamint azon erdőkezelési eljárásnak és módoknak, melyek vidékenként a gazdaság célszerű fejlesztésére szolgálnak, megismertetése;

c) az erdészeti magyar irodalom fejlesztése saját szakközlöny kiadása, valamint alkalmas erdészeti munkák megírásának és kiadásának előmozdítása által;

d) jeles, de szegénysorsú ifjak erdészeti kiképeztetésének segélyezése;

e) alkalmas szakembereknek az erdőgazdaság emelése érdekében bel- és külföldön való utaztatása;

f) erdészeti szakismeretek terjesztése, vagy erdészeti magyar tanintézetek felállítására szolgáló közreműködés;

g) szakbéli könyvtár alapítása, annak fenntartása, gyarapítása;

h) a kormány által az Egyesület elé terjesztett erdészeti kérdésekre adandó véleményezés;

és így lehetne tovább sorolni.

Az Egyesület működése során valóban szép eredményeket ért el egyes területeken, különösen a magyar erdészeti szakirodalom fejlesztése terén. Így például pályadíjakat tűzött ki a szakoktatás számára a megfelelő tan- és kézikönyvek megírására,

és alapításától számítva három évtized alatt elérte, hogy az erdészeti tudományok majdnem minden ágában magasszínvonalú — egyes területeken ma is értékes — szakkönyvek megjelenését biztosította. Jelentős szerepe volt az Egyesületnek az 1879 évi első, átfogó erdőtörvény megalkotásában és a kincstári erdészet szervezetének, valamint az állami erdőfelügyelet kialakításában is.

Bár az Egyesület a benne dolgozó lelkes szakemberek odaadó munkája következtében sok szép eredményt mutathatott fel, alapvető célkitűzését — Magyarország erdőgazdasága érdekeinek megóvását nem tudta elérni, aminek oka az akkori társadalmi viszonyokban keresendő. Az Egyesület első évtizedei egybeestek a kapitalizmus hazai kialakításával, a nagy vasutépítések rengeteg faanyagot igényeltek, megindult az erdők hatalmas méretű kitermelése. Később, az első világháború pusztításai, majd a harmincas évek gazdasági válsága; végül a második világháború szörnyű rombolása áldozatává estek java erdeink. Ezek ellen az Egyesületben dolgozó szakemberek gyakorlatilag semmit sem tudtak tenni.

Az Egyesület vezetői az erdőbirtokos osztály tagjai közül kerültek ki, az Egyesület elsősorban a feudális földbirtokos osztály érdekeinek képviselője lett. Hiábavaló volt *Wagner* és *Divald, Bedő Albert* és *Kaán Károly,* valamint a többi ismert és ismeretlen, hazáját és népét szerető szakember minden törekvése a magyar erdőgazdaság megóvására és fejlesztésére; részeredményeket ugyan értek el, a hatalom azonban a tőkések és földbirtokosok kezében volt, az ő érdekük pedig ellentétes volt a közösség érdekeivel.

A kapitalizmus általános törvényei alól az erdőgazdaság sem vonhatta ki magát, amelyek pusztító háborúkat, a nemzeti értékeket megsemmisítő gazdasági válságokat eredményeztek, amelyeknek a magyar erdőgazdaság is súlyos kárát látta.

II. Az Országos Erdészeti Egyesület helye, szerepe a felszabadulás után

Egyesületünk a felszabadulás után új utakra lépett. Az ország politikai, gazdasági, társadalmi életében bekövetkezett döntő változások az Egyesület céljaiban, tagsága összetételében, munkamódszerében is kifejezésre jutottak. A volt erdőbirtokosok megszüntek egyesületünk tagjai lenni, megszűnt a vezető szerepük az Egyesület irányításában, szélesre tártuk kapuinkat az erdészek előtt, akik ma már tagságunk többségét alkotják. A tagság az Egyesület elnökségét a lehetőség határain belül (budapesti beosztás stb.) a gyakorlati szakterület, a tudomány, az államigazgatás legjobban ismert szakembereiből választja meg. Az erdők túlnyomó többsége a nép legszélesebb érdekeit képviselő, szocializmust építő, népi demokratikus állam kezében van, amely elhárított minden akadályt az erdőgazdaság mindenirányú fejlesztése elől, sőt azt teljes erejével támogatja.

Mindezek következtében Egyesületünk szerepe, az Egyesületben tömörült szakemberek munkája, gyökeresen megváltozott. Amíg a múltban a haladó szakemberek sokszor hiábavaló törekvése elsősorban arra irányult, hogy az erdőállományokat megmentsék, addig ma társadalmi rendszerünk lényegéből kifolyóan minden erőnkkel az erdőgazdaság fejlesztésén dolgozhatunk. Amíg a múltban áthidalhatatlan ellentét állt fenn az erdőbirtokosok érdeke és a szakmájukat ismerő és szerető szakemberek törekvései között, és ebben a küzdelemben általában mindig az utóbbiak maradtak alul, addig ma az erdők zömét birtokló néphatalom nemcsak nem akadályozza, hanem teljes mértékben támogatja a szakembereket az erdőgazdaság fejlesztésére irányuló munkájukban. Amíg a felszabadulás előtt csupán néhányszáz erdőmérnök előtt nyílt meg az Egyesület kapuja, ma a mérnökök, erdésztechnikusok, erdészek többezres tömege teljes összefogásban dolgozhat és dolgozik erdőgazdaságunk fellendítésén.

Az ellenforradalom megkísérelte visszafelé fordítani a történelem kerekét. Veszélyben forogtak a 12 év alatt elért nagyszerű eredmények, veszélybe került állami erdőgazdaságunk egész rendszere. A növedékre alapozott és a jövő érdekét messzemenően figyelembevevő termelési viszonyokat felváltotta volna a nyakló nélküli rablógazdálkodás, aminek intő előjele volt az a kb. 400 000 m³ fatömeg, amit néhány hét alatt engedély nélkül erdeinkből kitermeltek. Nem kétséges, hogy az ellenforradalom győzelme esetén megszűntek volna azok a százmilliók, amit államunk évente erdőtelepítésre és fásításra biztosít és az Egyesületbe tömörült szakemberekre újra az a feladat várt volna, hogy reménytelenül küzdjenek erdeink megmentéséért. Mindezt a veszélyt látta az erdőgazdaságban dolgozó szakemberek túlnyomó többsége és a nehéz helyzetben jól megállta helyét.

Visszatérve a felszabadulás utáni helyzetre, megállapíthatjuk, hogy a dolgozók, a szakemberek alkotó kedve szélesen bontakozott ki és különféle szervezetek, egyesületek alakultak. A termelés és tudomány egyes területén dolgozó szakemberek, elsősorban mérnökök és technikusok különféle műszaki-tudományos egyesületekbe tömörültek. 1948-ban ezek az egyesületek — közöttük az Országos Erdészeti Egyesület is — megalakították a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségét, a MTESz-t. A Szövetség keretében ma 25 tudományos egyesület működik, az egyesületek 33 lapot adnak ki, melyek közül a legrégebbi „Az Erdő", amely az 1862-ben alapított „Erdészeti Lapok" utóda.

A MTESz-ben tömörült egyesületek célja a párt és a kormány célkitűzéseinek megfelelően megszervezni a tagság társadalmi munkáját az illető népgazdasági ág, illetve tudományág fejlesztése, a technikai haladás, a műszaki színvonal állandó emelése érdekében.

Ennek kapcsán bevonják a termelés, a tudomány, az oktatás, a tervezés területén dolgozó mérnököket, technikusokat, művezetőket a műszaki és tudományos feladatok megoldásába, felkarolják kezdeményezéseiket, fórumot biztosítanak műszaki és tudományos véleményük, nézeteik kicserélésére, bírálataikat, javaslataikat közvetítik a párt és a kormányzati szervekhez.

Az egyesületek az általános irányelvek keretén belül önállóan fejtik ki működésüket.

A fenti alapelveknek megfelelően, figyelembevéve Egyesületünk haladó hagyományait, az Országos Erdészeti Egyesület célja a párt és kormány célkitűzéseinek megfelelően az erdőgazdaság, erdészeti tudományok fejlesztése, a műszaki-biológiai színvonal állandó emelése.

Ennek érdekében az Országos Erdészeti Egyesület:

1. megszervezi az Egyesületben tömörült mérnökök, erdésztechnikusok, erdészek társadalmi munkáját,
2. előadásokat, szakmai bemutatókat, vitaesteket, vándorgyűléseket rendez az erdőgazdaság fejlesztésével, az Egyesület működésével kapcsolatos legfontosabb feladatokról,
3. munkabizottságokat szervez konkrét feladatok megoldására,
4. szerkeszti „Az Erdő" c. folyóiratot,
5. kormányhatározatokat, rendeleteket kezdeményez, bírál és általában széleskörű társadalmi bírálattal, javaslatokkal segíti az erdőgazdaság munkáját a termelés, a tervezés, a tudomány, a szakoktatás, az igazgatás minden területén,
6. műszaki és tudományos feladatok megoldása érdekében pályázatokat hirdet, jutalmat tűz ki és általában jutalmazza és jutalmazásra előterjeszti az erdőgazdaság fejlesztése terén kimagasló eredményt elért tagokat,
7. kapcsolatot tart fenn a külföldi országok erdészeti egyesületeivel.

III. Egyesületünk jelenlegi működése

Rátérve Egyesületünk működésére vizsgáljuk meg, miként teljesíti feladatát.

Az Egyesület ügyeit 23 tagú elnökség intézi, a közvetlen feladatokat szűkebbkörű intézőbizottság látja el, mely az elnökből, két alelnökből, a főtitkárból, főtitkárhelyettesből és a Bizottságok elnökeiből áll. A választmányt a Közgyűlés választja, a választmány pedig a tagjai közül választja meg az elnökséget. Ez alkalommal jelentem be, hogy *Kutasy Viktor* elvtárs, aki 1952. óta töltötte be Egyesületünkben a főtitkári tisztséget, előrelátható másirányú beosztása miatt lemondott. Kutasy elvtárs 6 évi főtitkári működése alatt az Egyesület iránti szeretettel és lelkesedéssel végezte munkáját, amiért az Elnökség köszönetét és jegyzőkönyvi elismerését fejezte ki. Utóda *Sali Emil* elvtárs, aki szintén hosszú évek óta dolgozik az Egyesületben és akit ezért az Elnökség egyhangúlag választott meg.

Jelenleg az alábbi Bizottságok működnek:

1. Szervezési Bizottság.
2. Szerkesztő Bizottság.
3. Oktatási Bizottság.

Ezenkívül az egyes szakterületek művelésére szakcsoportokat szerveztünk. Ezek az alábbiak:

1. Erdőművelési szakcsoport.
2. Fásítási szakcsoport.
3. Erdőfeltárási szakcsoport.
4. Gépesítési szakcsoport.

A szervezési és oktatási bizottságok munkájával részletesen nem kívánok fog-

lalkozni, mert a bizottságok vezetői a következő napirendi pontok során önállóan fognak beszámolni munkájukról és feladataikról.

Külön kívánok szólni a Szerkesztő Bizottság munkája során „Az Erdő" című lapról, amely elődjével, az „Erdészeti Lapok"-kal együtt immár 92 éve szolgálja a magyar erdésztársadalom szakmai fejlesztésének, a magyar erdőgazdaság fellendítésének ügyét.

„Az Erdő" feladata az erdőmérnökök, erdésztechnikusok, erdészek szakmai színvonalának emelése az erdészet minden jelentősebb területén, így elsősorban az erdőtelepítés és fásítás, erdőnevelés, fakitermelés, közelítés és szállítás, a fa elsődleges feldolgozása, az erdőrendezés, a tervezés, üzemszervezés területén a belföldi és külföldi élenjáró gyakorlati és tudományos eredmények ismertetése és elterjesztése, az erdőgazdaság előtt álló feladatok megoldását elősegítő módszerek megvitatása

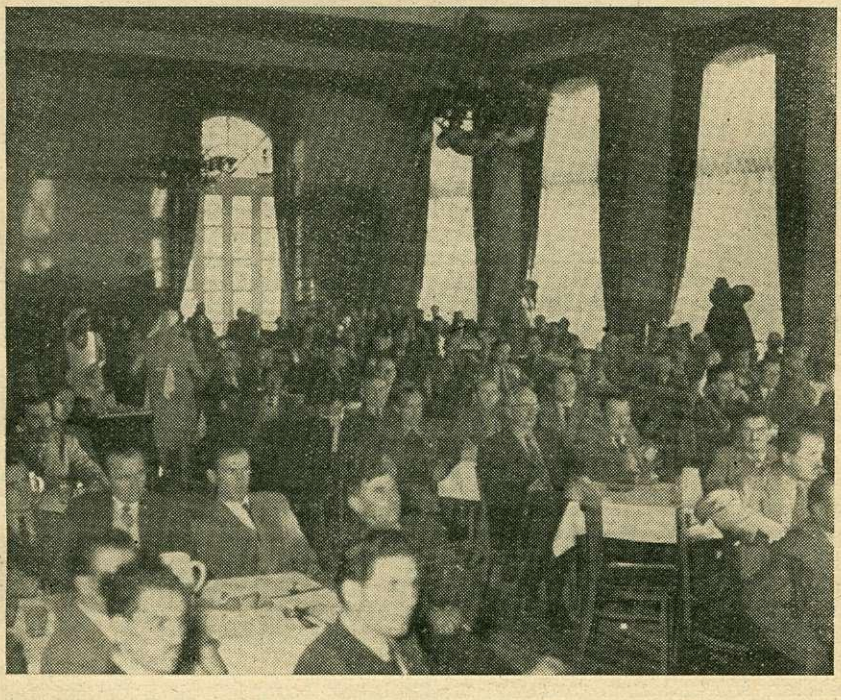

révén. Lapunk feladatának tekintjük továbbá a tagok társadalmi mozgósítását, az egészséges bírálat kifejlesztését az erdőgazdaság fejlesztése érdekében, az egyesületi életből vett hírek közlését, az erdészet nagyjairól történő megemlékezéseket.

„Az Erdő" utolsó éveinek példányait vizsgálva és figyelembevéve az ankétokon, megbeszéléseken elhangzott véleményeket, bírálatokat, megállapíthatjuk, hogy a lap nagyjából és egészében feladatának megfelelt.

A kéziratok terén állandó és nagymértékű fejlődés tapasztalható. Egyre bővül az írógárda, az ismert „hivatalos" szakírók mellett több új, részben fiatal szerző jutott szóhoz az utóbbi időben. Mindezek ellenére nem mondhatjuk, hogy már nincsen javítani való a lap szerkesztésében.

Az 1956. és 1957-es példányokat vizsgálva a tartalom kb. az alábbiak szerint oszlik meg:

erdőművelési, telepítési, általában biológiai kb.	42%,
erdőhasználati, gépesítési, általában műszaki kb.	34%,
általános erdőgazdaságpolitikai	20%,
vadgazdasági	4%,

Ezen az arányon bizonyos mértékig változtatnunk kell. Az erdőművelés alapjait az elmúlt évek során leraktuk és ehhez lapunk igen komoly segítséget adott. Figyelembevéve a következő évek előttünk álló feladatait, az eddigieknél nagyobb súlyt kell biztosítanunk a fahasználat, közelítés, szállítás problémáinak, az ország jobb

faellátását biztosító műszaki-közgazdasági kérdéseknek, több cikket kell szentelnünk a gazdaságos, jövedelmező termelésnek, az önköltségnek, az üzemszervezés feladatainak. A szerkesztőbizottság több alkalommal foglalkozott ezzel a kérdéssel és itt elsősorban a gyakorlati szakemebereket kell kérnünk, írjanak több cikket ezekben a témakörökben. A következő években éppen olyan jó szakgárdát kell teremtenünk ezeken a területeken, mint amilyenek az erdőművelés, fásítás területén vannak és ehhez „Az Erdő" minden segítséget megad.

Hiba még, hogy kevés a bírálat a lap hasábjain, nagyon üdvös lenne, ha külső szakemberek bírálnák azokat a hibákat, amelyek az előrehaladást gátolják és többet vitatkoznának a lap hasábjain a felvetett problémákról.

A szakmai színvonal emelése mellett figyelembe kell vennünk, hogy a lap mint az Egyesület hivatalos lapja, az egyesületi élet legfontosabb szervezője, irányítója, fejlesztője. Hibaként kell megemlítenünk, hogy lapunk nem foglalkozott eleget az Egyesület problémáival, nem nyújtott elég segítséget a helyi csoportok munkájához. Kérjük a csoportokat, számoljanak be bővebben a lapban munkájukról, problémáikról, hogy ezzel is kihasználhassuk azokat a lehetőségeket, amiket ezen a területen az Egyesület központi lapja nyújthat.

A lapszám örvendetes emelkedést mutat. „Az Erdő" 1954-ben 800, 1955-ben 1200, 1956-ban 1500, jelenleg pedig 3000 példányszámon felül jelenik meg. Különösen azóta emelkedett az előfizetők száma, mióta a tagdíjat az előfizetéssel egybekapcsoltuk és a tagok tagdíj fejében kapják a lapot.

A szerkesztőbizottság és az elnökség az egész tagság segítségét, támogatását kéri ahhoz, hogy a lap mondanivalójával, tartalmával minél teljesebb mértékben szolgálhassa kitűzött célját. „Az Erdő" és a szakcsoportok munkájában központi helyet foglaltak és foglalnak el az erdőgazdaság fejlesztésére vonatkozó határozat végrehajtásával kapcsolatos teendők.

Az egyes szakcsoportok munkájáról az alábbiakat jelenthetem:

Az Erdőfeltárási Szakcsoport feladata az erdőfeltárás — és a hozzá kapcsolódó témakörök — fejlesztésének társadalmi vonalon való előbbrevitele a problémának szélesebb körű megvitatása útján. Működésének módszere a havonta megtartandó üléseken a munkatervbe felvett kérdések megvitatása, bírálata, esetleg külső szakértők bevonásával. A szakcsoport a megvitatott problémát rendszerint valamelyik arra alkalmas helyi szervezetnél a helyszínen is tanulmányozza. Az eredményeket igyekszik a gyakorlatba bevezetni. A szakcsoport működése alatt az alábbi főbb témákkal foglalkozott: Mélyépítési tervezési utasítástervezet bírálata, erdőfeltárási alaptervek elkészítésének módszere, gazdasági tanulmányok összeállításának irányelvei, utak fenntartása, műszaki ellenőrzés teendői, talajvizsgálatok módszerei és a stabilizált utak építése, erdőgazdasági rakodók kialakítása, gyűjtőutak építése és telepítése, vértesi alapterv bírálata, erdészlakások tipizálásának kérdései.

Fásítási szakcsoport felszínen tartotta a fásítás legidőszerűbb kérdéseit, az ebben a munkában érdekelt mezőgazdasági szakemberek bevonásával. Évenként folyamatosan bekapcsolódik a „Fák hete" ünnepségének megszervezésébe. Bírálta az Országos Erdészeti Főigazgatóság által kiadott brosúrákat és javaslatot tett újabbak készítésére, foglalkozott a kiadásra kerülő fásítási utasítással és részletes bírálatával igyekezett előmozdítani, hogy az a gyakorlati szakemberek számára minél hasznosabb legyen. Fásítási útmutatót készített az Agrártudományi Egyesület részére, a fásítás propagálására. Bekapcsolódott tevékenyen az Országos Talajeróziós Ankét megszervezésébe és az Agrártudományi Egyesülettel, valamint a Magyar Hidrológiai Társasággal együttesen készített előterjesztés eredményeként része van abban, hogy megalakult az Országos Talajvédelmi Tanács. A Budapesti Erdőgazdasággal karöltve sikeres fásítási bemutatót és tapasztalatcserét rendezett Pest megye területén, továbbá a bányahányók fásítási kérdéseinek tanulmányozására Salgótarjánban.

Gépesítési szakcsoport a nyár folyamán kezdte meg ismét működését, célul tűzte ki az erdőgazdasági gépesítés fejlesztésének támogatását, s ezzel kapcsolatban a műszaki szakemberek szakmai továbbképzésének megszervezését, s főként a korszerű technika megismertetését. A szakcsoport még ebben az évben technikai napokat rendez a Pilisi Állami Erdőgazdaság területén, ahol a legújabb gépeket és gépesítési munkamódszereket kívánják megismertetni a szakemberekkel.

Erdőművelési Szakcsoportunk is ezévben kezdte meg működését azzal, hogy magábanfoglalva az eddigi szálaló erdő szakcsoport munkaterületét, munkáját kiterjessze az erdőművelés tágabb körére is. Hiányt pótol ennek a szakcsoportunknak a munkája, hiszen a fejlesztési határozat sok erdőművelési tennivalót ír elő, amelynek megoldását társadalmi úton kívánja elősegíteni. Munkájából ki kell emelnünk a Bu-

dapest-környéki erdők kezelésével kapcsolatos helyszíni tapasztalatcserét, továbbá a szalajkavölgyi szálaló erdőgazdálkodás helyszíni megvitatását. A szakcsoport munkaprogramjában szerepel a fenyőállományokban kísérleti előhasználati területek kijelölése, a magyarországi arborétumok helyzetének vizsgálata, az exota fafajok ápolása és további elhelyezésének kérdése is.

Egyesületünk jó kapcsolatokat épített ki azokkal a társegyesületekkel, amelyekkel közös feladataink vannak. Így a fásítások vonalán az Agrártudományi Egyesülettel, a faipar vonalán a Faipari Tudományos Egyesülettel tartunk kapcsolatot és rendezünk közös ankétokat, megbeszéléseket a közös feladatok megoldása érdekében.

Külön kell megemlítenünk az Egyesületi vándorgyűlést, amely szép hagyománya Egyesületünknek. Úgy gondoljuk, hogy az ilyen — évenként más és más helyen megrendezett — vándorgyűlések alkalmasak arra, hogy a tagságot közelebb hozzák az Egyesülethez és egymáshoz és lehetőséget biztosítanak arra, hogy egy-egy fontosabb egyesületi vagy szakkérdést széles körben megvitassanak. Kérem a tagságot, hogy már most gondolkozzanak azon, hol lenne célszerű jövőre a vándorgyűlést megrendezni.

Az erdőgazdaság fejlesztése az egyesületi munka terén kimagasló eredményeket elért egyesületi tagok megjutalmazása érdekében az Elnökség elhatározta, hogy „Bedő Albert" emlékérmet alapít. Ennek kettős célja van. Egyrészt emléket kívánunk állítani Bedő Albertnek, aki hosszú évtizedeken át, mint az Egyesület alelnöke nagy szerepet játszott az akkori szakközönség megszervezésében, a magyar erdőgazdálkodás fejlesztése érdekében. Másrészt az Egyesület megkívánja évente jutalmazni azokat az egyesületi tagokat, akik a magyar erdészet fejlesztésének területén és az egyesületi életben országosan kimagasló eredményt mutattak fel.

Ugyancsak az erdészet kiemelkedő alakjairól való megemlékezést kívánta szolgálni az Egyesület akkor, amikor javaslatot tett *Kaán Károly* mellszobrának elkészítésére. Kaán Károlyt nem kell közelebbről bemutatni a magyar erdészeknek, talán itt is vannak, akik személyesen ismerték a magyar erdészetnek ezt a kiemelkedő egyéniségét, aki hervadhatatlan érdemeket szerzett a magyar erdőgazdaság fejlesztése területén.

A mellszobor mintája elkészült és azt Püspökladányban a kísérleti telepen kívánjuk felállítani. Később ha a Főigazgatóság vagy az ERTI Budapesten megfelelőbb elhelyezést kap, fontolóra vesszük az új épület megfelelő helyén történő elhelyezését.

Az MTESz többi tagegyesületeihez hasonlóan az idén mi is bevezettük a Főigazgatóság beleegyezésével és támogatásával a jogi tagságot, ami azt jelenti, hogy erdőgazdaságaink, mint jogi személyek tagjaivá válhatnak az Egyesületnek havi 300 Ft tagdíj fejében. Gazdaságaink be is léptek az Egyesületbe, ami komoly alapokra helyezte Egyesületünk pénzgazdálkodását. Az Elnökség döntése értelmében a többi egyesülethez hasonlóan, a jogi tagdíj 40%-át visszajuttatjuk helyi csoportjainknak, így ők is anyagi lehetőségekhez jutnak és jobban kifejleszthetik az egyesületi életet.

Egyesületünk taglétszáma jelenleg 2000 fő. Célunk, hogy szakembereink döntő többsége tagja legyen Egyesületünknek, hogy annál hatékonyabban tudjuk céljainkat megvalósítani.

Örömmel jelenthetem, hogy a párt és a kormány a volt Tőzsdepalotát a MTESz rendelkezésére bocsátotta, ahol a műszaki és tudományos egyesületek méltó otthonra találnak. Egyesületünk 3 szép szobát kap, ezenkívül előadótermek, klubhelyiségek, később mozi, étkező helyek stb. mind a tagság rendelkezésére állanak majd. Előreláthatóan még az idén beköltözünk, és akkor kérjük tagtársainkat, keressék fel gyakran Egyesületünket, ahol nemcsak hivatalos ügyeiket tudják elintézni, hanem kielégíthetik érdeklődési, tanulási, szórakozási igényeiket is. Itt megfelelő elhelyezésre fog találni mintegy 7000 kötetes nagyértékű szakkönyvtárunk is.

Végül beszélni kell a külföldi kapcsolatokról. Egyesületünket még 1955-ben megkereste a Jugoszláv Erdészeti Egyesület Vajdasági Titkársága azzal, hogy tagjaik szeretnének Magyarországra jönni tanulmányútra. A tanulmányút ezév őszén meg is valósult és 19 jugoszláv kolléga az Egyesület és az erdőgazdaságok vendégeként megtekintette a kiskunhalasi futóhomokos fásításokat, a püspökladányi szakkísérleti telepet, a ráckevei magvizsgáló intézetet, a sárvári korszerű erdőnevelési módszereket és végül Baja környékén megismerkedtek az ártéri erdőgazdálkodással is. A jugoszláv vendégeink, amint elmondották, gazdag szakmai élményekkel távoztak és igen kellemesen érezték magukat. Egyesületünk a jövő év tavaszán adja vissza a jugoszlávok látogatását.

Kutasi Viktor tagtársunk ezév májusában részt vett a román mérnökök és technikusok szövetségének kongresszusán. Ez alkalommal sikerült szoros kapcsolatot ki-

építeni a román erdészeti egyesülettel és ennek eredményeképpen meghívtuk a román kollégákat Magyarországra. A látogatásra előreláthatóan jövő év tavaszán fog sor kerülni. Így jövőre előreláthatóan két külföldi tanulmányutat bonyolít le Egyesületünk. Szeretnénk ezeket a tanulmányutakat úgy megszervezni, hogy azon elsősorban a vidéki jól dolgozó tagjainkat juttassuk külföldi úthoz, akik egyébként hivatalosan nehezen jutnak más országokba.

A folyó évben több tagtársunk járt külföldön és előreláthatóan jövőre még többen fognak menni, elsősorban a KGST Fa és Cellulóz Bizottságának keretein belül. Az elvtársak jó része az Egyesület keretén belül beszámolt tapasztalatairól, amik élénkebbé, színesebé teszik az egyesületi életet.

Befejezésül meg kell emlékeznem az Országos Erdészeti Főigazgatóság és az Egyesületünk kapcsolatáról. A helyes kapcsolat kialakítása nem könnyű, mert egyrészt el kell kerülni azt, hogy az Egyesület egyszerűen alárendelt szerve legyen a Főigazgatóságnak, melyet a Főigazgatóság vezetői társadalmi munkában igazgatnak, másrészt pedig szoros együttműködés nélkül az Egyesület sem tudja feladatait teljesíteni, mert a Főigazgatóság erkölcsi és anyagi támogatása nélkül igen korlátoltak a lehetőségeink. Megállapíthatjuk, a kapcsolat jelenleg valóban mintaszerű és ez biztosítéka annak, hogy egyesületünk teljesíteni fogja feladatait.

Az Egyesület az idén nagy lendülettel fogott munkához, tagjaink megértették, hogy most valóban minden erőt, amely az erdőgazdálkodás fejlesztésén kíván dolgozni, össze kell fogni. Szakembereink régen nem látott friss lendülettel dolgoznak a termelés vonalán, érzik, hogy a forradalmi munkás- paraszt kormány megértette problémáikat, rendezte fizetésüket, és az egyenruha is megvalósul.

Ezt a lendületet kell kiterjeszteni az Egyesület vonalára is és akkor — tekintve, hogy anyagi helyzetünk most már megalapozott és a Főigazgatósággal való kapcsolatunk kifogástalan — az egyesületi munka olyan kiegészítő része lesz tagjaink tevékenységének, amely nemcsak igen hasznos, de sok örömet is fog nyújtani.

Ehhez kérem az Egyesület nevében a tagság segítségét.

A Szervezési Bizottság javaslata az egyesületi munka fejlesztésére

Egyesületünknek jelenleg mintegy 2000 tagja van. Hazánkban ma 800 erdőmérnök és 3400 erdész működik az erdőgazdálkodás területén. Célunk az, hogy mindenki kapcsolódjék be önzetlen munkánkba, járuljon hozzá — sokszor saját maga által is alábecsült tapasztalataival, gyakorlati és elméleti tudásával az Egyesület tevékenységéhez.

Ez a szervezési feladat elsősorban a helyi csoportokra hárul és csak úgy valósulhat meg, ha eleven életet visznek az Egyesületbe és ezáltal teszik vonzóvá a bekapcsolódást. Mi a módja ennek? Elsősorban az, hogy helybeli és a legáltalánosabb szakmai probléma megoldását tűzik ki napirendre, vitatják meg először maguk között később meghívott előadók közbejöttével vagy esetleg más hasonló problémával foglalkozó helyi csoporttal. Különösen ez utóbbi vezethet igen értékes és újszerű eredményekre.

Nem kell görcsösen ragaszkodni ahhoz, hogy az egyes helyi csoportok egész területének tagsága vegyen részt minden egyes megbeszélésen vagy előadáson. Ez gyakran erőltetett színezettel kényszeredetté teszi a résztvételt és azonfelül nehéz és körülményes az ilyen összejövetelek megszervezése is. Kisebb, egymáshoz területileg közel fekvő részlegek megbeszélése a legtöbb esetben termékenyebb, mint a nagy létszámú viták. A jövő szervezési munkájának oda kell irányulnia, hogy a helyi csoportokon belül könnyebben összefogható alcsoportok alakuljanak, amelyek a helyi csoport irányítása mellett végzik működésüket. Minden ilyen alcsoport egy vezetőt választ magának, aki azután helyet foglal a helyi csoport vezetőségében és ezzel együttesen irányítja az alcsoport munkáját. Az alcsoportokat a helyi adottságoknak megfelelően kell megszervezni és létszáma is ennek függvényében alakítandó ki. Például a Kiskúnsági Erdőgazdaságnál a volt halasi helyi csoportnak feltétlenül ilyen alcsoportként lenne helyes a további működése, de — megmaradva a kiskunsági példánál — célszerű volna a bugaci erdészetek tagságából is egy másik alcsoportot alakítani. Az alcsoportok minden bizonnyal fölvetik problémáikat a helyi csoportok előtt, ahol szélesebb keretek között folyik tovább az adott kérdések taglalása. Ilyen módszerrel nyilván hamarabb születnek eredmények. Nagyon sok kiváló egyszerű módszer kallódott már el a mi szakmánk területén, mert a kialakítója természetes szerénységből vagy azért, mert magától értetődőnek tartotta az eljárást, nem igyekezett azt köztudottá tenni.

Igen fontos, hogy az egyes helyi csoportok vagy alcsoportok munkájáról, problémáiról értesüljenek a többi csoportok is. Ennek kézenfekvő módja a szaklapunk útján

való ismertetés. Ezen a téren helyi csoportjaink eddigi működése sok kívánnivalót hagy maga után. Vannak nagy létszámú, tevékeny működést folytató csoportjaink, amelyek az egész év folyamán egyetlen egyszer sem közölték az Egyesület vezetőségével megnyilvánulásaikat, nem is beszélve arról, hogy mennyit segítettek volna azzal az erdőgazdálkodás fejlődésében, ha vitáikról, megállapításaikról tájékoztatták volna más csoportokban tevékenykedő tagtársaikat. A mindnyájunk által óhajtott cél, a szakmai fejlődés érdekében nem szabad idegenkedni a tolltól, akármilyen erdészbetegség is az írásiszony.

A szakmai kérdések megbeszélése, megvitatása minden szakembernek legfőbb érdeklődési területe, hiszen minden erdész, erdőmérnök hivatásának tekinti és érzi foglalkozását, nemcsak kenyérkeresetnek. Ezt a hivatásérzetet kell az Egyesületnek ébren tartani, fokozni és eredményeiben gyümölcsöztetni.

Az Egyesület egészének munkájához tevékeny és érdemlegesen hozzájárul minden tagtárs, aki a szaksajtóban megjelent cikkekre írásban teszi meg észrevételét. Az a helyes szemlélet, ha minden — a szaksajtóban felvetett — problémát vitakezdeményezésnek tekintünk. A most már figyelmreméltó szakmai színvonalat elért lapunk minden számában van olyan cikk, amely helyileg érdekes problémát tárgyal. Egy-egy ilyen cikk megvitatása minden alkalommal értékes szempontokat vet fel, feltétlenül kiterjeszti az érdeklődés gyűrűit és minden bizonnyal tevékenyen szolgálja a szakmai továbbfejlődés érdekeit.

A helyi csoportok jó szervező munkáját bizonyítja, hogy az utóbbi hónapokban taglétszámunk folyamatosan emelkedőben van. Célszerű, ha az egyes csoportok ezirányban tett tevékenységük értékelésénél a területükön foglalkoztatott műszaki létszámhoz viszonyítják szervezési eredményeiket.

Az Oktatási Bizottság javaslata az erdészeti címhasználatra

Az utóbbi időben egyre több helyről merült fel az a kívánság, hogy rendezzék a különböző szakképesítésű dolgozók helyzetét, jogállását. Az erdészeti szakoktatásnak több mint egy évszázados múltja van hazánkban. Felsőfokú szakoktatási intézményünk a maga nemében első volt Közép-Európában, de régi hagyományai vannak hazánkban a közép- és alsófokú erdészeti szakoktatásnak is. Az oktatási formák az évtizedek folyamán gyakran változtak, különösképpen a közép- és alsófokú szakoktatás terén. Különböző fokú általános műveltséget és különböző időtartamú szakmai előgyakorlatot kívántak meg középfokú erdészeti iskoláink, amelyeken a képzés időtartama is különböző hosszúságú volt. Ennek eredménye az, hogy a magyar erdőgazdaság dolgozói különböző szakmai képesítésekkel rendelkeznek. Ma hazánkban csak felső és középfokú erdészeti szakoktatás folyik, de a sürgető szükségesség egyre inkább követeli az alsófokú erdészeti szakoktatás megszervezését és beindítását is. Ez a felismerés vezette az Oktatási Bizottságot akkor, amikor elhatározta, hogy javaslatot terjeszt az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége, majd a vándorgyűlés elé a szakmai képesítéssel rendelkező erdészeti dolgozók ügyének rendezésére.

A javaslat összeállításánál az a szempont vezette a Bizottságot, hogy a kérdést — széleskörű megvitatás alapján — a népgazdaság más területeihez hasonlóan rendezze, annál is inkább, hogy az ebben a kérdésben meglevő zavart eloszlassuk és az egyesületi vándorgyűlés állásfoglalása alapján javaslatot tehessünk az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetőjének a kérdésnek hivatalosan való rendezésére. A népgazdaságnak szinte minden területén a szakképesítéssel rendelkező dolgozók hármas kategóriája szokásos: felső-, közép- és alsófokú képesítés. Ezt követtük mi is javaslatunk elkészítésénél. További feladatot jelentett annak eldöntése, hogy az egyes kategóriákba milyen képesítéssel rendelkező dolgozók kerüljenek. Célunk az volt, hogy senki hátrányos helyzetbe ne kerüljön, ugyanakkor viszont érdemtelenül se egyenlősítsünk. Az első kategóriánál mérnöki képesítést, a másodiknál érettséginek megfelelő általános végzettséget és legalább 1 éves szakmai végzettséget javasolunk megállapítani.

A kérdés rendezésére vonatkozó javaslatunk az alábbi:

A szakmai képesítéssel rendelkező erdészeti dolgozókat — szerzett jogaik érintetlenül hagyása mellett — az alábbi 3 kategóriába javasoljuk sorolni:

a) erdőmérnök,
b) erdésztechnikus,
c) erdész.

a) Az első kategóriába tartoznak mindazok, akik hazai vagy külföldi egyetemen (főiskolán) erdőmérnöki oklevelet szereztek.

b) A második kategóriába tartoznak mindazok, akik az alábbi képesítések valamelyikével rendelkeznek:

1. a Soproni, vagy Szegedi, előbb Debreceni Erdészeti Technikumon *erdésztechnikusi* oklevelet szereztek,
2. a Tatai, illetve Esztergomi Erdőgazdasági Szakiskolán erdőgazadsági szakbizonyítványt szereztek,
3. az alerdészi szakiskolák (Esztergom, Királyhalma, Tata, Vadászerdő, Görgényszentimre) valamelyikén alerdészi szakbizonyítványt szereztek,
4. okleveles erdőgazdák,
5. az Erdőmérnöki Főiskolán legalább 4 igazolt félévvel rendelkező dolgozókat,
6. mindazokat, akik érettségivel rendelkeznek és legalább egy éves szakmai tanfolyamot (iskolát) végeztek.

c) A harmadik kategóriába kell sorolni mindazokat a dolgozókat, akik

1. egy éves, vagy ennél rövidebb szakmai iskolát (tanfolyamot) végeztek,
2. szakmai képesítésüket iskola (tanfolyam) elvégzése nélkül, vizsgabizottság előtti vizsgázás útján szerezték.

*

Az Oktatási Bizottság egyéb feladatai között az elmúlt évben egyetemi jegyzetek bírálatával foglalkozott. Így Farkas Vilmos Erdészeti üzemszervezéstan című jegyzetét tanulmányoztuk és bíráltuk. A közeljövőben foglalkozni kívánunk a szakmai továbbképzés ügyével. Szükségesnek tartjuk, hogy az Egyesület tagjai az eddiginél szélesebb körben és gyakoribb lehetőséget kapjanak szakmai tudásuk elmélyítésére. Elsősorban az Egyesület tagságának zömét kitevő erdész kartársak továbbképzésére gondolunk, mert e téren az elmúlt időben nem sok történt. Foglalkozni kívánunk a főiskoláról és technikumokról kikerült fiatal kartársak helyzetével. Szervezett intézkedéseket tartunk szükségesnek annak érdekében, hogy fiatal kartársaink gyakorlati idejük első évében olyan kartársak mellé nyerjenek beosztást, akik nagy szakmai tudásuk mellett oktatói, pedagógiai készséggel is rendelkeznek.

Az Egyesület foglalkozik egy olyan javaslat elkészítésével, amelyben megkéri az OEF vezetőjét arra, hogy az alsófokú képesítés megszerzésére biztosítson módot, hogy ennek révén az idővel technikusi végzettségű kerületvezető erdészek mellett a kisegítő erdészi feladatkört megfelelő szakmai képesítéssel rendelkező dolgozók lássák el.

Befejezésül, legközelebbi feladataink közé tarozik az 1958. évi szakmai gyakorlatok ügyének előkészítése. Itt is az a cél vezet bennünket, hogy fiatal kartársaink számára a gyakorlat idejét tanulságossá tegyük.

*

Megható és egyben felemelő napirendi pont következett ezután, *dr. Balassa Gyula* miniszterhelyettes kitüntetéseket, s jutalmakat nyújtott át több évtizedes becsületes munkájukért az év folyamán nyugalomba vonult erdőgazdasági dolgozók legérdemesebbjeinek. A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a *Szocialista Munkáért Érdemérem* kitüntetésben részesítette *Prókay Gyula, Puska Pál, Karisztl József, Tschurl Mátyás és Cserődi István* erdészeket. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság Vezetője az *Erdőgazdaság Kiváló Dolgozója* kitüntetésben részesítette *Benyár Gyula, Rábai Gyula, Szabó István, id. Simonyi Antal Págyi József, Virág Árpád, Szakony István, Csergő József, Fazekas József, Szántó István, Mauzer Jenő, Kállai Árpád, Füri Mihály, Kiss István és Kiss Károly* nyugdíjasokat. *Gyurik László, Zemanek György, Papp Károly, Papp Dezső, Majer András, Tóth István, Kalácska György, Kovanecz Ferenc, Hegyi József, Fogarasy Jenő, Ádám József, Deli Antal, Naszladi Lajos, Holancsák András, Hornyánszky Antal, Nyemecz József és Sima Antal* nyugdíjasokat pedig főigazgatói dicséretben részesítette. Erdőgazdaság Kiváló Dolgozója kitüntetésben részesítette még *Kutasi Viktort*, a háromévi működés után lemondott főtitkárt. A gyűlés résztvevőinek lelkes tapsa közben vonultak ki a veteránjaink legjobbjai egymás után a kitüntetések átvételére. Megható volt látni fegyelmezett örömüket.

A kitüntetések átnyújtása után *Madas András* elnök bejelentette, hogy az egyesület elnöksége *Bedő Albert* emlékének megörökítésére és kiváló erdőgazdasági eredmények jutalmazására emlékérmet alapított.

ALAPÍTÓLEVÉL

Bedő Albert emlékérem alapítási és adományozási szabályzata.

1. Az Országos Erdészeti Egyesület Bedő Albert emlékérmet alapít.

2. A Bedő Albert emlékéremmel az Egyesület elnöksége azokat a rendes tagjait tünteti ki, akik az erdőgazdasági termelés fejlesztése terén olyan kiemelkedő tudományos, gyakorlati, vagy társadalmi tevékenységet fejtettek ki, illetve kiváló műszaki vagy gazdasági eredményeket értek el, hogy ezzel az Egyesület munkáját és ezen keresztül az erdőgazdálkodás fejlesztését jelentős mértékben elősegítették.

Az elbírálásnál figyelembe vehető: önálló tudományos vagy gyakorlati munkásság, önálló tanulmányok, kiváló és eredményes egyesületi ,szervezői és társadalmi tevékenység, amely teljesen vagy részben az Egyesület keretei között jutott kifejezésre.

3. Az Egyesület ennek az emlékéremnek az alapításával egyben emléket kíván állítani Bedő Albertnek az ország erdészetének önállóvá és ezzel fejlődőképessé tétele, az Országos Erdészeti Egyesület megalapozása, fejlesztése és a magyar erdőgazdaság alapját képező erdőtörvény megteremtése, végrehajtásának megszervezése terén elévülhetetlen érdemeiért.

4. A Bedő Albert emlékérem 60 mm átmérőjű érem. Az egyik oldalon Bedő Albert domborművű arcképe „Országos Erdészeti Egyesület, Bedő Albert emlékérem, 1957" körfelirattal. A másik oldalon a kitüntetett nevét tartalmazó mező „Az erdőgazdálkodás fejlesztéséért" felirattal.

5. A Bedő Albert emlékérmet az Egyesület elnöksége adományozza. Az adományozás indokait nyilvánosságra kell hozni. A kitüntetett arcképét az Egyesület szaklapjában meg kell jelentetni.

6. A Bedő Albert emlékérem átadása az évenkint megrendezendő vándorgyűlésen vagy közgyűlésen történik.

7. Az emlékérem évenként legfeljebb 3 személynek adható ki, 5000—5000 forint jutalommal.

Budapest, 1957. november 4.

Az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége nevében:

Sali Emil s. k. főtitkár *Madas András* s. k. elnök

Bejelentette az elnök, hogy *Partos Gyula, Bakkay László* és *Sali Emil* elnökségi tagokból álló jelölőbizottság jelentése alapján — amelyben figyelembe vették a vidéki csoportok javaslatait — az elnökség az emlékérmet és a vele járó pénzjutalmat az 1957. évben *Keresztesi Béla, Dévényi Antal* és *Horváth László* tagtársaknak adományozta.

Kevesztesi Béla

Az erdőgazdasági termelés fejlesztéséről hozott 1040/1954. M. T. számú határozatnak az előkészítésében legaktívabban résztvett, a határozat végrehajtását legfelső fokon a legnagyobb következetességgel, igen számottevő eredményekkel az erdőgazdálkodás valamennyi területén irányította. 1954-től irányítja AZ ERDŐ szerkesztőbizottságának munkáját mint felelős szerkesztő s ezidőtől kezdve a lap magas színvonalával igen hasznosan szolgálja az erdőgazdasági termelés fejlesztésének ügyét.

Dévényi Antal

A Pilisi Állami Erdőgazdaság területén 30 éves munkára tekint vissza. Ez alatt az idő alatt 300 ha mészköves és dolomitos kopáron végzett erdősítéseket igen kiváló eredménnyel. Az utolsó években végzett erdősítései a nehéz talajviszonyok, stb. ellenére igen jó megeredést, az átlagosnál jobb megmaradást mutatnak. Munkásságával a magyar kopárfásításnak külföldi szakemberek előtt is elismerést szerzett.

Ez után került sor a beszámolók és javaslatok feletti vitára. Elsőnek *Molnár István* javaslatot tett a jövő évi vándorgyűlésnek Baranyában való megrendezésére. *Biró Lajos* felvetette, hogy szakmai utasításaink nem foglalkoznak eleget a fenyőfélék nevelésének kérdésével. Nincs megfelelően tisztában ezzel a szakközönségünk. Javasolja azért, hogy az Egyesület szervezze meg a fenyőállományok legjobb ápolási, nevelési módszereinek kialakítását és ehhez az egri cso-

Horváth László

Az utóbbi években a Kisalföldi, a korábbi években a Sárvári Állami Erdőgazdaság területén dolgozott. A Sárvári Erdőgazdaság területén a ma fiatal és középkorú gyertyános-tölgyes kialakítása és nevelése az ő nevéhez fűződik és kimagasló érdeme, hogy a Kisalföldi Erdőgazdasághoz átkerülve, a gyertyános-tölgyes gazdálkodás alapelveit és gyakorlatát az erdőgazdaság viszonyainak megfelelően, kiválóan alkalmazta és ezzel a fejlett gyertyános-tölgyes gazdálkodást terjesztette.

port közreműködését ajánlotta fel. *Fuisz József* bírálta az egyesületi központot és helytelenítette, hogy a központi rendezvények időpontját nem hangolja egybe a főigazgatósági értekezletekével. Így nincs mód arra, hogy a központi rendezvényeken a vidéki tagság nagyobb létszámban jelenhessen meg. Szóvá tette, hogy az erdőgazdasági bibliográfia Gerlay Arnold összeállításában csupán az 1936-os évig öleli fel a magyar szakirodalmat és javaslatot tett ennek a munkának a folytatására. Javasolta, hogy ebbe a munkába az Egyesület vonja be dr. Roth Gyula ny. egyetemi tanárt, aki már az elsőnek összeállításában is hathatós segítséget nyújtott.

Béky Albert őszinte örömmel üdvözölte a Bedő Albert-emlékérem alapítását és annak a reményének adott kifejezést, hogy minden évben fog akadni szakember, aki élete munkájával kiérdemli ezt a magas elismerést. Az 1958-as vándorgyűlésnek Sopronban való megtartására tett javaslatot, tekintettel a Főiskola 150 éves jubileumára. *Kemény Lajos* a szolnoki csoport munkájáról számolt be. *Kiss Géza* Pécsről a címhasználati javaslathoz szólt hozzá. Javasolta, hogy a középfokba való besorolásnál nagyobb mértékben részesüljön figyelemben a szolgálati idő. *Beck Antal* az országfásítás jelentőségére hívta fel a figyelmet. Rámutatott az Egyesületnek nagy mozgósító erejére és feladataira ezen a téren. Tankönyvet sürgetett a fásítási felelősök részére a gyakorlati tennivalókra vonatkozóan, mert az eddig megjelent hasonló célú írások már elfogytak. A címhasználat kérdésében nem találta helyesnek, hogy a négy félévet lehallgatott erdőmérnökhallgatók technikusi címet kapjanak és itt legalább három évi gyakorlat kikötését kívánta.

A vita során elhangzottakat végül *Madas András* elnök foglalta össze. Megállapította, hogy a címhasználatra vonatkozó előterjesztéssel a vándorgyűlés egyetért. Ennek alapján az elnökség javaslatot fog tenni ez ügyben a Főigazgatóság felé. Megállapította, hogy a vándorgyűléseknek ezentúl évente rendszeresen való megtartásával a gyűlés szintén egyetért. Az 1958. évinek megrendezési helyét illetően dönteni még nem lehet, a két elhangzott javaslatot az elnökség fon-

Puska Pál erdész átveszi kitüntetését

tolóra fogja venni és a lehetőségeknek megfelelően fog dönteni. Biró Lajosnak adott válaszában igéretet tett, hogy az elnökség a fenyőállományok nevelésének kérdését az erdőművelési szakcsoport feladattervébe felveszi. Beck Antal javaslatainak elfogadására is igéretet tett, majd bezárta az ülést.

Este fehér asztal mellett találkoztak a gyűlés résztvevői a helybeli vendégekkel. A késő éjszakai órákig eltartott a szakmai kérdések közvetlen megbeszé-

Szántó István erdőmérnök átveszi kitüntetését

A vándorgyűlés másodnapján a résztvevők megtekintik a sándorréti gépállomást

lése, a régi emlékek felelevenítése, barátságok frissültek és szövődtek. Felcsendültek a hagyományos erdészdalok is és összecsendültek a poharak...

Másnap a vendéglátó Mátrai Erdőgazdaság a helyszínen mutatta be néhány gazdálkodási módszerét és eredményét. A vándorgyűlés résztvevői megtekintették a Sándorréti Erdészet édesvízgödri fenyőtelepítését, az erdőgazdaság gépállomását, valamint a hosszúbérci gyertyános-tölgyes természetes felújítást. A látottak az erdőgazdaságban folyó munka fejlett színvonaláról győzték meg a látogatókat. A látottakkal kapcsolatban részletesebb észrevételek megtételére, esetleges vita kialakulására azonban sajnos idő és mód már nem volt. A vándorgyűlés résztvevői így is azzal az érzéssel távoztak a gyűlés színhelyéről, hogy igen nagy jelentőségű volt annak újból való megrendezése és a jövőben újra rendszeressé való tétele.

Blümke, S.: Adatok az akác ismeretéhez. (Beiträge zur Kenntnis der Robinie. (Mitt. Dtsch. Dendr. Ges., Darmstadt, 59. sz. 1955/56. 38—65. p. Á.: 32, T.: OMgK.

A 312, közöttük 30 magyarországi forrásmunka alapján készült tanulmány az akácra vonatkozó ismereteink rövid, de minden fontos tényezőt felölelő összefoglalója. A Német Dendrológiai Társaság Közleményeiben megjelent munka fontosabb megállapításai a következők. Vetéshez a magot legjobban úgy készíthetjük elő, hogy 1 súlyrész maghoz 4 rész üvegcserepet adunk és a keveréket egy dobban félóráig forgatjuk. Így 1000 csíracsemetéhez csak 20 g mag szükséges és kb. 90%-os csírázási eredményt, 50 g magból pedig 1000 csemetét (35%-os megmaradást) kapunk. Szükségesnek tartja, hogy a görbe és ágas törzsű fajtákat céltudatos kiválogatás útján sudár növekedésű fajtákkal helyettesítsük. Az állományápolások számára hasznosnak tartja azt a megállapítást, hogy az akác magassági és vastagsági növedéke az 1 évben, illetve évtizedben tetőzik. Az akác állományápolások során célszerűnek tartja ezt figyelembe venni. Érdekes élettani jelenségre mutat rá: a hajtások vége minden évben (még a fagy nélküli vidékeken is!) ismételten elpusztul, anélkül azonban, hogy ennek komolyabb következményei lennének. A hozadékot a szerző saját módszerével, a korona- és a mellmagassági átmérő közötti viszony alapján számította ki. Ez a hányados — a többi lombfajéhoz képest — az akác esetében kisebb.

Az értékakác*

SZŐNYI LÁSZLÓ, ERTI Budapest

Kiskunhalas határában, a rekettyési Bartucz-tanya mellett van egy fiatal akácos. Az egykori csemetekertben a csemeték egy részét a földben hagyták és a jó fejlődésű telepítés most záródik. Bejárásakor nemcsak az tűnt szembe, hogy a 40—70 cm tőtávolsággal induló akácos hamar záródott és törzsei között kevesebb a villás, az oldalágak gyengébbek. Sokkal feltűnőbb volt az, hogy a még érintetlen fiatalosban itt-ott, a többieknél jóval vastagabb törzseket találtunk. Ezek magasabbak is a társaiknál és a negyedik évben már föléjük kezdik teríteni nyurga, még csak egy-két hosszabb hajtásból álló koronájukat, hogy kialakítsák a fényhez ju-

A hétéves állományban már egészen szembetűnők a kiugró növekedésű, jól tisztuló, egyenes értékakácok (Kiskunhalas)

tott akác jellegzetes, szétterülő korona-képét. Az egykorú, elegyetlen állományhoz szokott szemet zavarja az ilyen kiugró növekedésű fa. A böhönc és annak káros hatásai jutnak az eszünkbe. Ezek a törzsek is kétségtelenül böhönc jellegűek, legalább is növekedési erélyüket tekintve. De hátrányos-e az ilyen tulajdonságú törzs az akácosban is annyira, mint pl. a fenyvesekben vagy a bükkösökben? A fácskák szép, nyúlánk, vastag törzse hamar útbaigazít: a gyors növekedésű, rövid vágásfordulóban kezelt, ma még legtöbbször elegyetlenül telepített akácosokban a kiugró egyedek — szemben a fenyő és bükk állományok hasonló törzseivel — nem tekinthetők böhöncöknek, sőt éppen az elődeik jó növekedési képességeit örökölt egyedekre kell az állománynevelés munkáját összpontosítani.

Néhány héttel később az ágasegyházi homokon találkoztunk töme-

* Megvitatás céljából közli a Szerkesztőbizottság.

gesen hasonló jelenséggel. Itt 20—24 évvel ezelőtt nagyobb, összefüggő, mezőgazdasági művelésre gazdaságosan már nem alkalmas területet telepítettek be akáccal, jóformán tekintet nélkül a felszíni és a talajviszonyokra. Engedély nélküli fakitermelések, nem elég rendszeres gyérítések következtében nem zavartalan ugyan az állományok képe, de ennek ellenére is szembetűnt a nemrégen látott kép: néhány kiugró növekedésű,

A löszbefúvásos ágasegyházi homok egykorú, azonos eredetű akácosában, különösen a jobb szélen lévő alak mellett, egészen feltűnő az értékakácnak társait meghaladó erélyű vastagsági növekedése

vastagabb, magasabb egyed a megszokott állományképben, annak ellenére, hogy feltételezhetően éppen a vastagabb törzseket nem kímélték. A részletes állományszerkezeti és fatömegfelvételek azután egészen érdekes eredményekre vezettek.

Az egyik állományban 0,02 ha próbaterületen — a homok jellegzetes változékonysága miatt nagyobb terület nem volt egyöntetűnek tekinthető — 16 db fát vettünk fel. Ezek összes fatömege 2,286 m^3, 1 ha-ra át-

számítva 114,3 m^3 volt. A törzseket vastagsági fokok szerint csoportosítva kitűnt, hogy a legnagyobb vastagsági fokozatba tartozó két törzs összes fatömege 0,763 m^3, azaz az egész terület összes fatömegének 33,3%-a ebben a két törzsben van összpontosítva.

Egy másik állomány még meglepőbb eredményt adott. Az ugyancsak 0,02 ha nagyságú próbaterület 7 cm-nél vastagabb törzseinek összesfatömege 1,866 m^3, azaz 1 ha-ra átszámítva 93,3 m^3 volt. A vastagsági fokozatonkénti fatömegmegoszlás itt is meglepő eredményre vezetett: 21 törzs közül 4 törzsön, tehát az állomány törzseinek alig az ötödén van az összes fatömegnek több mint a fele, 55,5%!

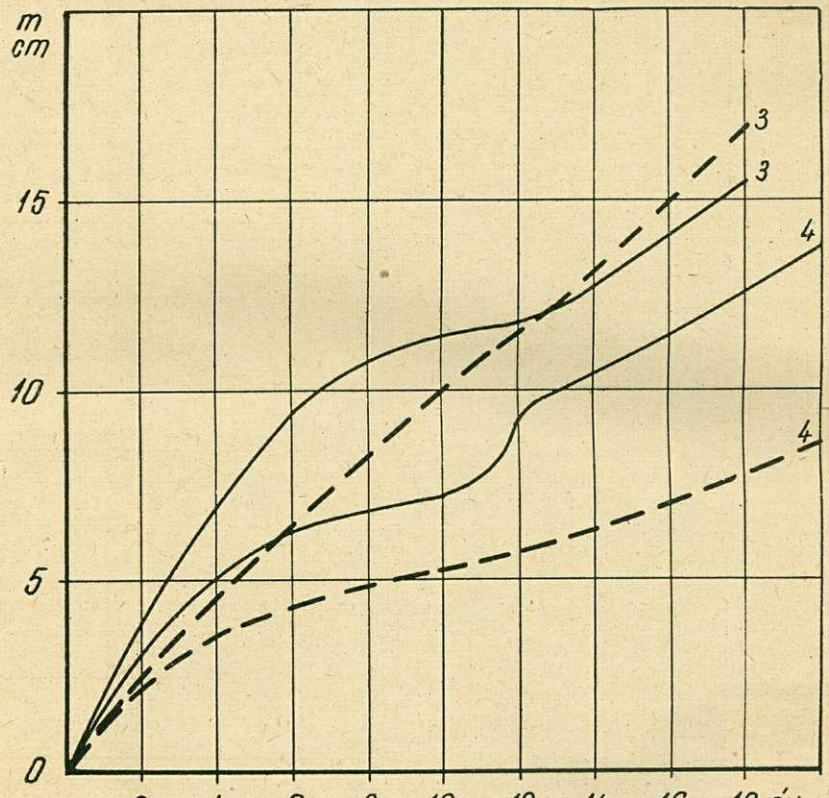

Erőteljesen vastagodó típusú értékakác (3) és átlagtörzs (4) magassági növekedésének (——) és mellmagasságban mért vastagodásának (— — —) görbéje.

1. ábra

Az 1. és 2. ábrák egy erőteljesen vastagodó típusú értékakác növekedési viszonyait szemléltetik egy átlagtörzzsel szemben. Világosan látszik, hogy az értékakác magassági és vastagsági növekedése (1. ábra 3.) kezdettől fogva felülmúlja az átlagtörzsét. Jellegzetességét az adja meg, hogy a vastagsági növedéke (2. ábra 3. szaggatott vonal) kezdettől fogva jóval nagyobb és idősebb korban is töretlenül erőteljes, míg az átlagtörzsé jóval alacsonyabb és visszaesik.

Több eltérő termőhelyen lévő különböző korú akácállományban végzett állományszerkezeti és fatömegfelvételek tisztázták a felismerést és a teendőket is: egyes akácok társaikat messze felülmúló eréllyel növekednek, szebb törzset és jóval több fatömeget termelnek. Ezek a törzsek az állományok igazi értékhordozói — amint magunk között elneveztük — az értékakácok. Az állománynevelés során ezeknek a fejlődését kell elsősorban elősegíteni. Figyelmünket csak a növekedés és alak szerint kiugró tulajdonságú egyedekre összpontosítottuk. Lehetséges, hogy ezek ősei a hazai előfordulási helyhez igen közel álló jellegű termőhelyen éltek. De az is lehetséges, hogy heterózis jelenséggel állunk szemben. A kérdésnek

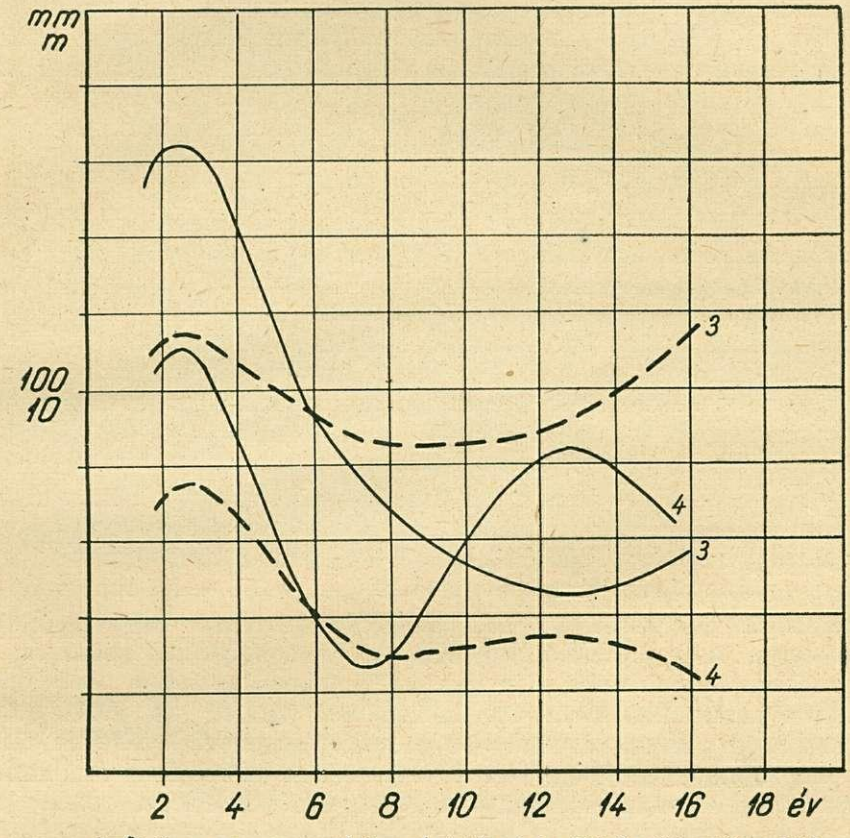

Erőteljesen vastagodó típusú értékakác (3) és átlagtörzs (4) korszaki átlagos magassági (———) és mellmagasságban mért vastagsági (– – –) növedékének görbéje.

2. ábra

ez a része csak a nemesítés további munkája nézőpontjából érdekes, a fatermelést a nagy többlettermelési lehetőség érdekli közvetlenül. Ezért érdemes a figyelmet erre irányítani.

Az értékakác már a telepítést követő második évben kitűnik társai közül. Szinte „kicsattanó", egészséges színű kérge alatt már az első évektől kezdve néha többszörösen vastagabb palást rakódik fel, mint az állomány átlagtörzseire. Ugyanakkor magasabb is a többinél, koronája hā-

roméves korban már társai fölé emelkedik. Az akácra általában annyira jellemző vezérág-váltást értékakácokon kevésbé tapasztaljuk. A feltörő hajtások mellett az egymagasságban induló másik hajtás növekedése már az első évben elmarad. Ritkább és könnyebben visszaszorítható tehát a villásodó törzs. Minden erőt a feltörő hajtásba összpontosít, ezért sűrűbb, szétboruló koronája alatt kevesebb és vékonyabb hajtás verődik ki a törzsön. A vezérághoz képest azok sem vastagodnak erősen. Később — ellentétben a gyengébb növekedési erélyű átlagtörzsek vastagabb oldalágaival — könnyebben elszáradnak. Az akácosokban elengedhetetlen nyesés munkája tehát könnyebb, eredményesebb.

Ez a kezdeti növekedési erély a későbbiek folyamán is tart, jóllehet csak bizonyos irányban marad kiugró erősségű. Vannak olyan törzsek, amelyek magasan — nem ritkán az átlagmagasság ötödével, negyedével is — kiemelkednek az állományból. Ez az erőteljes magassági növekedés korán jelentkezik és az ilyen típusú törzseknél idősebb korban is változatlanul fennáll. Ezek a törzsek vastagabbak is, hiszen asszimilációs felületük szabadabban érintkezhetik a fénnyel.

Ugyanakkor vannak törzsek, amelyek alig emelkednek társaik fölé, azonban sokkal vastagabbak. Az évi vastagsági növedék már a második, harmadik évben nagyobb, néha többszöröse az átlagtörzsének. Nagyobb vastagodási képességét egész élete folyamán fenntartja. Az állomány szerkezetének legkisebb változásaira is azonnal reagál — a nevelővágások során tágasabb állásba került korona rögtön szétterül és bár magassági növekedése kevésbé, vastagodása sokkal erőteljesebbé válik. A vastagodó típusú értékakác sokkal érzékenyebb a nevelővágásokkal szemben, alakítása jól kézben tartható.

Az értékakácok törzselemzési adatai szerint az évgyűrűk vastagsága nem ritkán 3—5-szöröse a néhány mellettük lévő átlagtörzs évgyűrűinek. A legnagyobb évgyűrűszélességek 5—4,6 mm között váltakoznak, míg ugyanott az átlagtörzs átlagos évgyűrűszélessége 1,5 — 1,1 mm volt.

Az 1952. évi késői fagy az akácok növekedését nagy területeken visszavetette. A legkülönbözőbb homoki termőhelyekről származó számos akáctörzs évgyűrűinek elemzése szerint ebben az évben növedékveszteség volt tapasztalható. Az értékakácokban viszont az 1952. évi évgyűrűszélesség a késői fagyok ellenére sem keskenyebb. Ezek a törzsek tehát kiugró növekedési erélyük következtében az időjárás általános fatömegveszteséget okozó rendellenességeit is képesek ellensúlyozni.

A Duna—Tisza közi homokhát erdőgazdasági táj legkülönbözőbb termőhelyi típusairól származó törzsek évgyűrűinek elemzése vezetett arra a további felismerésre is, hogy az értékakác törzsek az átlagtörzseknél kedvezőbben tudják hasznosítani a termőhelyek tulajdonságait: növekedési fölényüket a nagy termelési erélyű termőhelyek peremén ott is jobban megtartják, ahol az átlagtörzsek növekedése már erősen visszaesik. Pl. a jó talajú, szélvédett, jobb tenyészeti körülményekkel rendelkező, zártabb laposokat körülvevő száraz, széljárta, meleg, széles hátakon szinte egyedül az értékakácok állják meg a helyüket.

Mindezek a felvételek a legkülönbözőbb termőhelyekről származnak. A termőhelyek minősége természetesen befolyásolja az értékakác növekedését is. A jobb termőhelytípusokon, pl. az ágasegyházi löszbefúvások akácosaiban nagyobb az abszolút vastagodás, mint a gyengén humuszos,

széles hátak akácosainak értékakácainál. Az értékakác igazi jelentősége viszont éppen a gyengébb termőhelyeken jelentkezik. Kiugró növekedésük itt a legszembetűnőbb, hiszen itt a gyengébb növekedési erélyű átlagtörzsek nem, vagy alig tudják már a termőhely szűkösebb adottságait jól hasznosítani.

Az értékakác erdőművelési jelentősége is a gyengébb termőhelyeken látszik a legnagyobbnak. Itt az akác legtöbbször a feketefenyőnek, kedvezőbb vízgazdálkodású talajokon a szürkenyáras erdei fenyveseknek

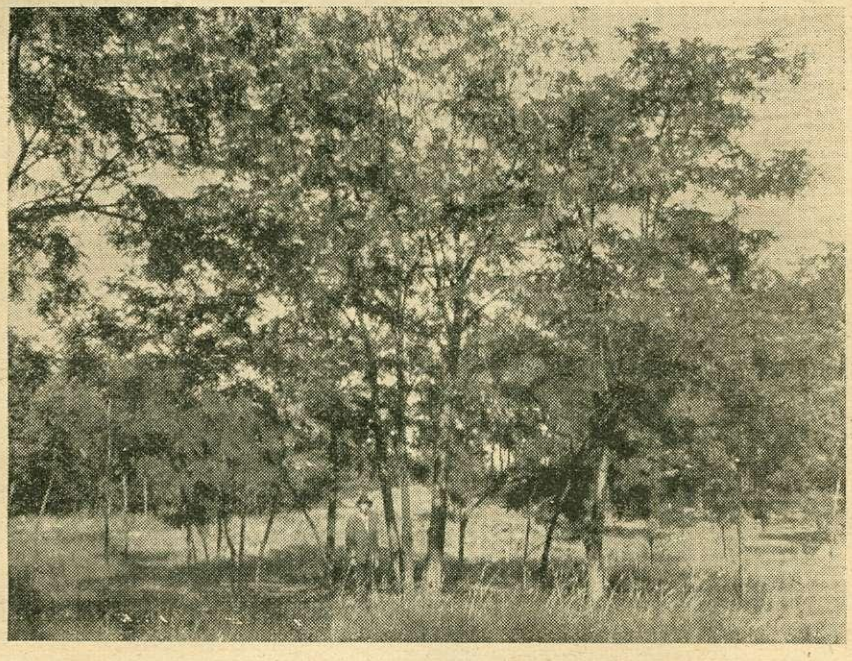

A buckák száraz, széljárta, széles hátán néhány értékakác és a körülöttük kialakult erdőfolt állja csak a helyét.

lesz elegytársa. Milyen más lehet ezeken a nem akácnak való, de számára éppen a feketefenyő és az egyéb fafajok által meliorált termőhelyeken az akácelegy fatömeggyarapodása, ha a vastagodó vagy a magasra törő típusú, de a gyengébb termőhelyeket is egyaránt nagyobb eréllyel hasznosítani képes értékakácokat telepítjük.

A felismerés az akácnemesítés számára is adhat gondolatokat. Az akácnemesítés — mint azt *Kopeczky* F. nemrégiben megjelent tanulmányában is olvashatjuk — a legjobb, ún. „akáctermőhelyeken" kíván dolgozni, ott is az eleddig elegyetlenül telepített akácosokat tartja szem előtt és nemesítési céljait is ennek megfelelően tűzte ki. Az elegyetlen állományképzővel szemben azonban ma már az elegyfaként szereplő akácot is nélkülözhetetlennek és értékesnek tartjuk. (L. Dr. *Babos* I. Erdő, 1957. 10. sz.) Sőt, éppen elegyes viszonyok között válnak az akác gazdaságosan és eredményesen vállalható telepítési lehetőségei egyre szélesebbekké; mindez különösen gyengébb termőhelyeken, amelyeket a nemesítés kizárt, mondván, hogy a száraz talajokra telepíthető akácok nemesítésével

nem kíván foglalkozni. A homoki erdőgazdálkodás ilyen vonatkozásban is nagy figyelemmel kísérné az akácnemesítés munkáját, hiszen munkahelyein — többek között — a szárazságtűrés — vagy pozitíve felvetve — a szárazabb viszonyok közötti erőteljes növekedés is elsőrendű kívánalom.

Az értékakác kedvező tulajdonságai tehát a következőkben foglalhatók össze:

1. Az értékakácok növekedési erélye kezdettől fogva nagyobb, mint az átlagtörzseké. Ez a tulajdonságuk vágáskorig megmarad.
2. Az értékakác egyes típusai kiugró vastagodási, illetőleg magassági növekedési képességüknél tűnnek szembe.
3. Mindkét típus elsőrendűen alkalmas arra, hogy az állományok fatömegét növelje és minőségét javítsa.
4. Az értékakácokat elsősorban a gyengébb termőhelyeken kell figyelemmel kísérni, mert ezek kedvezőtlenebb tenyészeti viszonyai között erősebb szelekció váltotta ki a legellenállóbb és legjobb növekedési képességű egyedeket.

Mindezekből a következők a gyakorlati tennivalók:

1. Fel kell keresni és ki kell jelölni a legjobb növekedési képességű értékakácokat és ezeket törzsfáknak kell minősíteni.

2. Ki kell szelektálni a legjobb törzseket részben vegetatív úton, oltások és elkülönített beporzások biztosításával, részben különlegesen, egyedenként begyűjtött és elkülönítetten vetett, telepített és nevelt anyagból.

A részletesebb vizsgálatokat folytatjuk és kiszélesítjük. Bízunk abban, hogy mindezek eredményei megerősítik az első felismeréseket.

Válasz „A magyar erdőkből kitermelhető fatömeg" című vitaanyaghoz érkezett hozzászólásokra

Az Erdő októberi száma három hozzászólást tartalmaz a magyar erdőkből kitermelhető fatömeg kérdéséhez. Mind a háromból kicsendül az erdőt szerető és féltő szakember hangja. Olyan problémákat vetnek fel, amelyek eredetileg nem kaphattak helyet a tanulmányban egyrészt azért, mert a Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottságának ezzel kapcsolatos vitaanyaga korlátozott terjedelmű volt, másrészt azért, mert a felhozott gondolatok a magyar erdőrendezés számára a jövőben megoldandó feladatokat jelentenek. Akad a hozzászólásokban olyan vélemény is, amely félreértésen alapul. Világos azonban, hogy mind a vitaanyagnak, mind a hozzászólásoknak közösen és félreérthetetlenül az a célja, hogy tisztázódjék az egész problémakör. Mindannyian nemcsak nagy gazdasági, hanem legalább ilyen mértékű politikai jelentőséget tulajdonítunk a kialakulóban levő állásfoglalásnak.

Lámfalussy professzor említi, hogy az első világháborút követően *Kaán* Károly, a felszabadulás után az akkori MÁLLERD foglalkozott az erdők állapotával. Hozzászólásában kívánja, hogy Kaán-féle és a MÁLLERD által összegyűjtött adatokat hozzuk közös nevezőre az erdőrendezőség most közzétett adataival. A közös nevező sokkal közelebb van, mint azt az első pillanatban gondolnánk. Nézzük pl. az élőfakészletre vonatkozó számokat. Kaán 1923-ban (Erd. Lapok, 2—19. oldal) a valóságos fakészletet 77 438 000 m^3-ben, a MÁLLERD pedig 1946-ban 61 968 154 m^3-ben jelölte meg. Mai üzemterveink (l. az eredeti tanulmány 3. táblázatának 4. rovatát) 114 437 000 m^3-re teszik az állami erdőgazdaságok élőfakészletét. Kis utánjárás után megállapítható, hogy Kaán adata 1 691 708 kat. hold, a MÁLLERD adata 1 404 166 kat. hold, a mi adataink pedig 1 046 094 hektár (azaz 1 818 000 kat. hold) erdőterületre vonatkoznak. Ezen kívül: Kaán és a MÁLLERD az akkor érvényben levő erdőrendezési utasítás szellemében csak a 7 cm-nél vastagabb fatömeget mutatta ki, mi pedig az összes (vastag + vékony) fatömeget vesszük számba. S végül: a MÁLLERD erdőleltára az 1—10 éves sarjerdők és az 1—20 éves szálerdők fatömegét figyelmen kívül hagyta. Ha látjuk a három adatgyűjtésben ezeket a módszerbeli különbségeket, a *közös nevezőt* számszerűen is helyesen megkapjuk.

A hozzászólásban az átlagos vágásérettségi korra a 3. és a 4. táblázatban megadott értékek különbsége alapján messzemenő következtetésekről olvasunk. Ezek félreértésből fakadnak. A vitaanyag is tartalmazza azt a megállapítást, hogy a „4. táblázat 4. rovatában az országosan átlagosnak tekinthető vágásérettségi korokat tüntettük fel." Ezek a korok kerek 5-tel vagy 10-zel végződő számok, amelyeket az erőltetettség elkerülése céljából használtunk. Nyilvánvaló, hogy nem lett volna annak sem akadálya — és az ellenőrző számítás lényegén sem módosított volna —, ha nem kerek vágásérettségi korokkal dolgozunk. Márpedig ezen a módon a 3. és a 4. táblázatban az átlagos vágásérettségi kor mindkét táblázatban akár tizedesig egyezhetett volna.

Itt már rá kell térnünk arra, hogy a múltban lehetett-e vagy „nem lehetett ilyen alacsony vágásforduló, hiszen szálerdőgazdaságban az előírt vágásforduló 80 és 120 év között mozgott". Megnyugtató, hogy mai üzemterveinkben a szálerdőkre megállapított átlagos vágásérettségi korok (tölgy 100 év, csertölgy 85 év, bükk 110 év) a hozzászólásban megadott határok közé esnek. A múltra nézve azonban hasznos, ha két jellemzőt megnézünk. 1885-ben Magyarország 7 650 980 kat. hold erdőterületén az évi vágásterület 137 737 kat. hold volt (*Bedő* Albert: A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leírása, 1885. I. kötet, 267. oldal). A két szám hányadosa nem egészen 56 évet eredményez. Ez volt tehát az átlagos vágáskor, amit akár átlagos vágásfordulónak is nevezhetünk.

A két világháború közötti időben az átlagos évi véghasználati terület meghaladta a 20 ezer hektárt. Ez a szám, amelynek levezetése hely hiánya miatt itt nem részletezhető, mind a mai korosztályviszonyokkal, mind az egykorú statisztikai adatokkal bizonyítható. Az ország akkori erdőterülete mintegy 1 950 000 kat. hold (azaz kereken 1 125 000 hektár) lehetett. A hányados erre az időre szintén kereken 56 évet eredményez. Úgy gondolom, hogy a mai és a régi adatokat célszerű így is összehasonlítani.

Ugyanúgy kapcsolódunk most az élőfakészlet kérdéséhez, amelyről nemcsak Kaán, nemcsak a MÁLLERD, hanem mi is azt valljuk, hogy kb.

a kétharmada az elérhető és még célszerű élőfakészletnek. Sajnos, a hozzászólás nem vette figyelembe, hogy az erdőgazdasági üzemtervek az állami erdőgazdaságokhoz tartozó erdőkben a 15 300 hektár átlagos évi (szabályos) véghasználati területtel szemben csak 11 666 hektáros véghasználati előírást tartalmaznak. Ez azt is jelenti, hogy a korábban szabályosként említett 59, 49 éves átlagos (szabályos) vágásérettségi korral szemben a valóban gyakorolt vágásforduló meghaladja a 78 évet. Tehát — ha nem is túlságosan nagy mértékben —, de tartalékolunk.

Ellenvetésül felhozható volna, hogy a tartalékolást területben gyakoroljuk, nem pedig fatömegben. Nézzük meg ezt is. A hozzászólás megemlíti, hogy az üzemtervek hozadékszabályozás szempontjából az átlagnövedék alapján állnak. Nem egészen így van. Valóban figyelembe vesszük az átlagnövedéket, de ugyanígy figyelembe vesszük a folyónövedéket, a vágáserettségi viszonyokat, a fafajokkal kapcsolatos erdőgazdaságpolitikai állásfoglalást stb.-t. A hozadék megállapításának tehát nem alapja az átlagnövedék, hanem csak *egy* tényező a sok közül, amelyet viszonyításra felhasználunk. Egyébként, ha úgy volna, hogy csak az átlagnövedéket vesszük alapul, akkor is ügyelnünk kellene a következőre: minthogy az átlagnövedéket a valóban talált fatömegnek és a faállomány valóságos korának a hányadosául kapjuk, az átlagnövedék a felvételt *megelőző* előhasználatokat eleve nem foglalhatja magában. Ezzel a legutóbbi megállapítással nem az a célom, hogy pálcát törjünk amellett, hogy az átlagnövedéknek csak a véghasználat-fatömeggel, avagy az összes fahasználattal kell egyeznie, mert ennek kijelentése hibás volna.

A hozzászólás ugyan nem javasolja, de felemlíti a Gerhardt-féle hozadékszámítási képletet. Ehhez a következőket kell hozzátennünk. Minthogy állományaink fiatalabbak a kelleténél, a folyónövedék magasabb az átlagnövedéknél. A képlet használata tehát nagyobb hozadékot eredményezne, mint ha csak az átlagnövedéket vennék figyelembe. Ezen kívül pl. a szabályos élőfakészlet kiszámításához *kizárólag* fatermési táblákat kellene segítségül vennünk s a kiegyenlítési időszak megállapítása teljesen szubjektív jellegű volna. Mindennél fogva a képlet felemlítése a hozzászóláson belül is ellentmondást okoz.

Szükséges rávilágítanunk a következőkben arra, miért szerepeltetjük az üres területeket külön és miért nem az első korosztályban. Ennek első oka az, hogy a korosztály faállományfogalom. Az üres területet azonban faállomány nem borítja. Másodszor, mivel a múltban az üres területeket az első korosztályban tüntették fel, ez módot adott arra, hogy a hozadékot magasabban állapítsák meg a reálisnál. Mi a visszaélés lehetőségét eleve elvágtuk a kifogásolt megoldással. Harmadszor: a 135 694 hektár üres területtel kapcsolatos erdősítési előírást a 3. táblázat tartalmazza. Évente 4455 hektár üres vágásterületet és 11 784 hektár parlag- (stb.) területet kell beerdősíteni, együttesen 16 239 ha-t az üres területek felszámolása érdekében. Ilyen módon 8—9 év alatt tervezzük a feladat végrehajtását. Negyedszer: a vitaanyag 5. táblázata a faállománnyal borított erdők korosztályviszonyait mutatja százalékosan, a 7. táblázat az élőfakészlet megoszlását adja százalékosan a korosztályokban. A két táblázat adatai nem volnának összevethetők, ha a hozzászólásban javasolt régi módszert használnánk.

Ismét külön kérdés, helyes-e a szálerdők és sarjerdők mai eloszlására építeni a szabályos korosztályviszonyokat. Hangsúlyoznunk kell, hogy a

kitermelhető fatömeg megállapításáról van szó. A sarjerdők megvannak, előbb-utóbb vágásra érettekké válnak, mégpedig általában a rájuk megadott átlagos vagásérettségi korban. A meglevő sarjerdők helyett a helyükben ma még nem létező szálerdőket figyelembe venni a szabályos állapot kiszámításában túlzás volna. Itt kell utalnunk arra, hogy vitatható — mégpedig az esetek nagyobb részében —, helyes volt-e Kaán Károlynak az a célkitűzése, hogy a sarjerdőket a meglevő sarjerdők vágásfordulójának megemelésével célszerű átalakítani szálerdővé. A két világháború között ez a mód általánosságban nem vezetett célra, mert átalakítás ürügyén kímélték, tartalékolták a sarjerdőket s az értékes szálerdők estek áldozatul. Az erdőtulajdonosok tehát — az erdő rovására — össze tudták egyeztetni *pillanatnyi érdekeiket* az egyébként általánosságban helyesnek mondható erdőgazdaságpolitikai célkitűzéssel. Mivel ma sok még a sarjerdőnk, ez bizonyos mértékig enyhíti a hozzászólásban olvasható megállapítás súlyosságát a 41—100 éves erdők csökkent voltára nézve, mert nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy véghasználatra 40 évesnél fiatalabb faállományok is kerülnek.

Az elmondottak rávilágítanak arra, hogy szükséges volt olyan módszert találnunk, amely az országos helyzetet jól jellemzi. A szálerdők és a sarjerdők teljes különválasztása nem segített volna, csak zavarta volna az áttekintést. Mert pl. a tölgy-sarjerdő a 75 éves, a csertölgy-sarjerdő a 65 éves, az akác-sarjerdő a 25 éves átlagos vágásérettségi korával heterogén képet eredményez így is, úgy is.

Rá kell mutatnunk arra az ellentmondásra, amely a rontott erdőkkel kapcsolatban gyakori. A rontott erdők fokozott ütemű átalakítása egyben fokozott kitermelést is jelent. Üzemterveink ezt a problémát úgy oldják meg, hogy a rontott faállományokat alacsonyabb, gyakran jelentősen alacsonyabb vágásérettségi korral írják elő véghasználatra, mégpedig előzetes alátelepítés után.

Az üzemtervek végrehajtását egyre nagyobb figyelemmel kísérjük, sőt irányítjuk. A fahasználatok végrehajtása szempontjából felülvizsgált üzemtervek területe a júniusi 170 000 hektárról, amit a hozzászólás említ, októberig 420 000 hektárra emelkedett. Tehát a korábbi legfeljebb 13% helyett már 37%-nál tartunk. S az összesítés ma sem mutatja azokat a hibákat, amelyeket a hozzászóló feltételez.

Feltétlenül szükséges annak a megemlítése is, hogy a három vágásérettségi csoport fatömege a területegységen nem a hozzászólásban felhozott okok miatt kisebb, hanem egyszerűen azért, mert a 11—20 éven belül vágásérett faállományok átlagosan 10 évvel, a 21—30 éven belül vágásérett faállományok meg átlagosan 20 évvel fiatalabbak, mint az 1—10 éven belül vágásérett faállományok. Számításaink szerint a második és harmadik vágásérettségi csoport területegységre eső fatömege 10, ill. 20 év múlva eléri, sőt esetleg meghaladja a ma 1—10 éves vágásérettségi csoport egy hektárra eső fatömegét. A faállományviszonyok romlásától tehát nem kell tartanunk.

Lámfalussy professzor javaslatai figyelembevételével igyekszünk több elgondolást megvalósítani, pl. az üzemtervek végrehajtását az erdőrendezési felügyelők révén évente, a helyszínen ellenőrizni; a korábbi üzemterveket nem átvizsgálni, hanem újakkal kicserélni; a hozadékot lassan, fokozatosan — egyidejű tartalékolással — emelni; a felújítóvágások tervezését az üzemterv 10 éves szakára jobbá tenni stb.

Neuwirth János docens és *Keresztes* György főmérnök hozzászólásához kevés szó fűzhető. Az általuk jól ismert erdőgazdaságok konkrét viszonyainak ismeretében írták le mondanivalójukat.

Mindhárom hozzászólást hasznosnak, alaposnak és jószándékúnak kell ítélni az erdőrendezés múltja, jelene és jövője szempontjából. A vitát a MTA erdészeti bizottságának állásfoglalása után sem tekintjük és nem is tekinthetjük véglegesen lezártnak. Nem ismerünk részleteiben még sok olyan véleményt, amely szakembereinkben él és csak nyílt felvetés esetén válik tisztázhatóvá, hogy a véleményre megadható-e már most a megnyugtató válasz, vagy további munkát kíván a kérdés megoldása, avagy az erdőrendezésnek olyan hibájáról van szó, amelyet a jövőben ki kell küszöbölnünk

Sali Emil

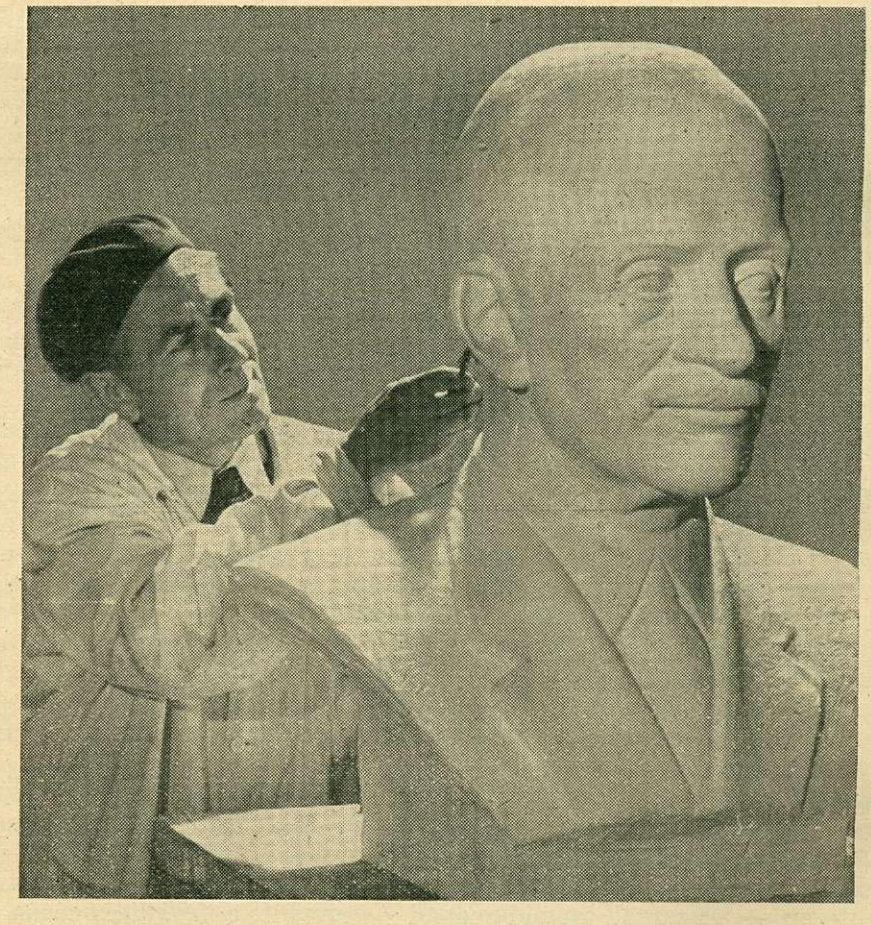

Palotai Gyula szobrászművész mintázza Kaán Károly emlékszobrát

A muflon kormeghatározása és selejtezése

RÁCZ SÁNDOR vadász, Karapancsa

Kevés vadunkkal foglalkozik vadászati irodalmunk olyan szűk keretek közt, mint a muflonnal. Ezért szükséges, hogy ismertetést adjunk közre olyan gyakorlati vonatkozású kérdésben, mint a kormeghatározás és selejtezés. Ezek ismerete nélkül az állomány okszerű kezelése alig képzelhető el.

I. A kormeghatározás

Az élő kosok kormeghatározása elsősorban a csigák növekedésének figyelemmel kísérésén és azok helyes becslésén alapul. Az elsőéves kosbárány szarvnövekedése már júniusban észrevehető. Ekkor szarvuk 2—4 cm hosszúságú. Egyéves korukra 20—25 cm-es csigát viselnek. A növekedés lendülete évről évre csökken. A gyors hosszúsági növekedés 8 éves korig tart, utána évenként csupán 1—2 mm-es növekedésről beszélhetünk, amelyet azonban a szarvvégek kopása ellensúlyoz. A vadászható kosnak legalább 6 évesnek kell lennie. Ezt általában arról ismerhetjük meg, hogy rendes fejtartásnál a szarvhegy a szemen keresztülmenő képzelt függőleges vonalig ér. Ezután a növekedés főleg a szarvhegy kihajlásában mutatkozik. A jó trófea elérése érdekében a lelövéssel a 8 évet be kell várnunk.

Az őszi vedlés is adhat támpontot a kormeghatározáshoz. Leghamarább az öreg kosok vedlenek át téli csuhájukba és ezeket követően a fiatalabb egyedek.

Az élő sutavad kormeghatározásánál a nagyságon kívül elsősorban a fej és a test általános színe a mértékadó. Az egy évet meghaladó korú jerke színe az évek múlásával, az évszakoktól függetlenül, egyre világosabb lesz. De semmi sem ad a sutavad korára nézve olyan biztos támpontot, mint a fej fehérsége. A fej fehéres foltja a fiatal juhnál csak a muflonvadra jellemző orrfoltra terjed ki. Közepes korunál az arc és a homlok fehéres színű, öreg juhoknál már a fejtető is fehér.

A terítéken lévő, vagy elhullott muflon korának meghatározásához a szarv, és bizonyos korig, de a fogváltás befejezéséig feltétlenül jó támpontot ad a fogazat. A muflon fogazata elrendeződés szempontjából hasonló más kérődző vadunk fogazatához, csak itt a szemfogakat (gyöngyfog) nem találjuk meg. A fogazat felépítése és váltása sokkal lassúbb. Az alsó állkapocsban 8 metszőfog és 6—6 zápfog, míg a felső állkapcsában csupán 6—6 zápfog van. Így az összes fogak száma 32. Az összes metszőfog, valamint az első három zápfog először tejfog alakjában jelenik meg, később valódi, illetve végleges fogakkal cserélődik ki. Ez a fogváltás. A három hátulsó zápfog mint végleges fog jelenik meg. Az első valódi zápfog a harmadik hónapban jelentkezik. Kétéves korban cserélődik ki az első zápfog, majd a negyvenedik hónapban fejezi be a hároméves muflon a teljes fogváltást, amikor is legutolsónak a harmadik zápfog kiváltása is befejezést nyer. A fogak a továbbiakban kopásnak vannak kitéve. Ez általábanvéve lassúbb, mint egyéb vadé. Komolyabb kopást csak 10 éven túl észlelhetünk; 15 éven túl igen kopottak, majd töredeznek és ki is hullanak. A muflon felső korhatára 17—18 év.

A kormeghatározás másik módja kosoknál a csiga rovátkáinak meg-

számlálása. A csigán haránt futó sűrű, apró, majd ritkábban mély és széles barázdákat láthatunk. Ezek a mély rovátkák az ún. évgyűrük, amelyek a muflon növekedése során évről évre eggyel szaporodnak. Ezek számához még egy évet, a bárányévet kell hozzászámítani és a muflon korát ennek segítségével megkapjuk. Kivételek természetesen itt is vannak. Elmosódottak a barázdák, tévedésre adnak alkalmat, azután meg a barázdák az erőteljes hosszanti növekedés után nem szaporodnak.

II. A muflon selejtezése

Ez az első látásra könnyűnek látszó feladat éppolyan körültekintést kíván, mint más trófeás vad selejtezése. Sajnos, sok meglévő állomány mutat olyan kisebb, vagy nagyobb alaki hibát, ami kizárja, hogy

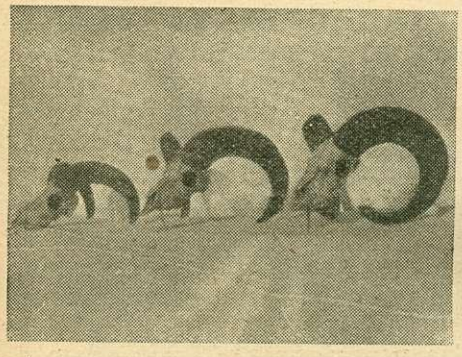

Második éves, harmadik éves és ötödéves kos csigája

Kis körben futó csiga

elfogadhatóan tisztavérű muflonról beszélhessünk. Egy állománynak nagyjából való megtisztítása selejtezés útján, hosszú munkáját jelenti még a hozzáértő vadásznak is. Ezért is volna szükséges, hogy a megfelelő személyzet sokáig helyén maradhasson és belemerülhessen az állomány megismerésébe. Azonkívül, ha a muflon lelövését csupán egy lelövési terv végrehajtásának tekintjük és azt az idő előrehaladottsága miatt tűzzel-vassal hajtjuk végre, az öröklődő hibák kizárása az állományból aligha fog sikerülni. A selejtezéshez a gyakorlaton kívül nagy önfegyelmezés, az állomány jó ismerete és legalább 7—10-szeres messzelátó szükséges. Erős nagyítású és kis fényerővel rendelkező messzelátót is használhatunk, mert a lelövések legtöbbször jó világításnál történnek.

A selejtezési irányelvek a következők:

Öröklődő tulajdonsága miatt és az öngyilkosság előbb, vagy utóbb való bekövetkezése miatt kilövendő minden kos, melynek csigája nyakba, vagy az áll alá benövő tendenciát mutat, vagy már be is nőtt. Ennek az alaki hibának sokak által könnyűnek vélt felismerése korántsem olyan egyszerű és a — mindenáron való — selejtkilövésekkel itt követik el a legtöbb hibát. Vigyázzunk, mert a 3—4 éves kosok csigája oldalról nézve igen könnyen benövő csigájú kost mutathat. A kilövésre kerülő kost, főleg, ha a szarvvég még nem koptatta le a szőrt a nyakról annyira, hogy jól kivehető legyen, minden körülmények közt szembenézve is meg kell

vizsgálni, mert így tudjuk legbiztosabban megállapítani, vajon benőtt-e a csiga?

Kilövendő minden kos és jerke, mely a rendestől elütő színeződést mutat. Ilyenek: fartájon, vagy lábakra és oldalakra lefutó világos, vagy fehér folt vagy foltok. Kilövendő télen a fekete, nyeregnélküli kos.

Nyakba benőtt csiga

Kis körben futó csiga kis hosszméretet ad és örökít, kilövendő.

Asszimetrikus, túl szűk és túl terpesztett csigájú kos kilövendő, mert szépséghibáját örökíti.

Kilövendő minden nyomorék, rachitist mutató (angolkóros) és beteg egyed.

A 10 éves, vagy annál idősebb kos további tartása céltalan. Ekkor a szarvnövekedés már megállt, a csigavégek kopnak és verekedések, nagy tél, kóbor eb stb. úgyis előbb vagy utóbb kiemelik az állományból.

Nyeregnélküli fekete kos

Fehérfoltos fiatal kos

A sutavad selejtezésénél a következőkre kell ügyelni:

Kilövendő minden olyan sutavad, amely kirívó színbeli eltérést mutat szőrözet és köröm tekintetében.

Minden beteges és sérült egyed kilövendő.

Ivararánvszabályozás alkalmával a kilövendő sutavadat feltétlenül a bárányok és jerkék közül válasszuk ki. A gyenge és visszamaradt növekedésű egyedeket lőjjük. Kíméljük az öreg muflonokat, mert ezek a csapat legfőbb őrei. A meddő juhok kiválasztás céljából való keresgélése hiábavaló fáradozás, mert legtöbb esetben a juh mellől nem a meddőség miatt hiányzik a bárány. Az újabb elméletek szerint a régi 1:5 ivararány túlzott, véleményem szerint az 1:3 ajánlható.

Dr. F. Schwerdtfeger: Waldkrankheiten. Második, újra átdolgozott kiadás (1957) 486 oldal, 199 ábrával. Egész vászonkötésben 39,40 DM. Kiadó: Paul Parey, Hamburg és Berlin.

F. Schwerdtfeger egyetemi tanár, a szászországi erdészeti kutató intézet vezetőjének ez a munkája komoly hézagpótló könyv. Első kiadása 1944-ben jelent meg, hamarosan el is fogyott. Utána csak vázlatosan lerövidített formája került a könyvpiacra.

Schwerdtfeger szerint az erdővédelemtan nemcsak az erdőt érő károk megszüntetésével foglalkozik, hanem a károsítók fellépésének biológiai és gazdasági úton való elhárításával is. Ehhez szükségesnek tartja a károsítók biológiájának pontos ismeretét és azt a tudást, vajon milyen tényezők váltják ki, illetve segítik elő a károsítók elszaporodását és fellépését. Tehát nem csak leíró részt foglal magában, hanem biocönológiai magyarázatát is adja a problémáknak.

A könyv hét részre tagozódik. Az első rész általános biocönotikai elveket tárgyal olyan mértékben, amennyire a könyv megértéséhez szükséges. A második rész az abiotikus károsításokat tárgyalja. Ez a rész négy fejezetre tagozódik. Az első fejezet a tűzkárosításokkal foglalkozik, a második fejezet a füstkárosításokat ismerteti, a harmadik fejezet pedig az időjárásból származó veszélyeket tárgyalja. A negyedik fejezetben a talaj hibáiból származó betegségekről kapunk képet.

A könyv harmadik része a biotikus tényezőkből származó megbetegedéseket ismerteti. Ez a rész két fejezetből áll. Az első a pathogén szervezetekről szól, s a könyvnek egyik legnagyobb fejezete (178 oldal terjedelmű). Részletesen ismerteti a vírusok, baktériumok, gombák által okozott megbetegedéseket, továbbá a gyomok károsításait és teljes részletezéssel az állati kártevőket. Majd a fejezet végén a magasabbrendű állatok — madarak és emlősök — kártételére tér ki. A harmadik rész második fejezetében a pathogen organizmusok tömeges elszaporodásáról beszél s ökológiai magyarázatát adja az előbb elmondottaknak.

A negyedik részben az erdőnek, mint magasabb szerves egységnek a betegségek iránti fogékonyságáról és ellenállásáról van szó. Az ötödik rész a betegségek lefolyásáról és felismeréséről ad tájékoztatást. Ennek a résznek legérdekesebb fejezete a különleges megbetegedések elemzése, itt állományok szerint csoportosítva tárgyalja az egyes megbetegedéseket. Vagyis nem az egyes fák, hanem az állományok megbetegedését ismerteti. A hatodik részben a szerző a betegségek gazdasági hatásáról ad tájékoztatást, végül a hetedik részben a károsítások elhárításáról és a védekezésről ad összefoglaló képet.

A szerző a könyvét elsősorban az erdészeti tudományokkal foglalkozók és a gyakorlati erdészek számára írta. De a rokonszakmák művelői is meríthetnek belőle. Elsősorban fitopathológusok, zoológusok, entomológusok, sőt botanikusok is. Eredményesen használják, de hasznos könyv az általános növényvédelem szakemberei és a növényvédőszerek gyártásával foglalkozók számára.

dr. Györfi János

Az erdészetek önállóságának fokozása az erdőgazdasági szervezetben

Az erdőgazdasági szervezet fejlődése a közvetlenül gazdálkodó, a munkát közvetlenül irányító szervekre — az erdészetekre — egyre nagyobb felelősséget ró. Ennek az erdészet természetesen csak úgy tud eleget tenni, ha megfelelően nő a hatásköre, cselekvésében egyre kevésbé korlátozott. Ez előtérbe helyezi az erdészetek önállóságának kérdését, azt, hogy az erdészetek milyen mértékű önállósággal rendelkeznek az egyes erdőgazdaságok kerületében ma és milyen intézkedésekre volna szükség ahhoz, hogy az erdészetek az esetleg szükségesnek látott mértékig önállósíthatók legyenek. Ennek a kérdésnek a tisztázása érdekében a szerkesztőbizottság kérdéssel fordult az erdészetek vezetőihez. Az első harminckét választ — pusztán a fő mondanivalóra rövidített terjedelemben — most megvitatás céljából közreadjuk.

A vitán kialakult végső álláspont alapján az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége javaslattal fog fordulni az Országos Erdészeti Főigazgatósághoz.

*

Hopp József, Berzence. Minden külső szolgálatot teljesítő erdészember régi vágya az erdészetek önállósága. Az e felé vezető első és alapvető lépés az erdészetek nagyságának helyes megállapítása. Az erdészetek nagyságára nem szabad tisztán számszerű adatból kiindulni. Az erdészet nagyságára az legyen az irányadó, hogy a vezetője a részére biztosított járművel kerületének egyharmadát be tudja járni egy nap alatt alatt. Az erdőgazdaság országos felépítését én is három lépcsősnek képzelem el — főigazgatóság, erdőgazdaság, erdészet. A gépesítés sajátos követelményeinek megfelelően azonban 5—8 erdészet középpontjában gépcsoportokat, vagy gépállomásokat kell meghagyni. Ennek vezetője diszponálná a gépeket, látná el a felügyeleti és ellenőrzési teendőket és vezetné a gépjavításokat.

Az önállósításnak fokozatosan kell történnie, különösen az adminisztrációs vonalon. Szakmai téren az önállóság azonnal megoldható, itt több alkalmazottra szükség nincsen. Az adminisztratív munkák azonban igen meg fognak nőni, ezért új alkalmazottakra lesz szükség, ezeket az erdőgazdaságok leépített dolgozóiból kell beállítani. A jó munka alapvető feltételei az áthelyezések számának csökkentése, a jó lakás, nyugodt élet. A szervezeti formák eddigi kialakításánál ezt nem mindig vették figyelembe. Végül az önálló, jó munka feltétele, hogy az erdészet területén lévő összes munkálatokat egy felelős személy tartsa kézben. Vonatkozik ez még a vadászatra is. Az ilyen szervezeti forma módot ad arra, hogy a főigazgatóság az ellenőrzést két vonalon hajthassa végre: a három lépcsőn keresztül, vagy közvetlenül is. A két jelentés így összehasonlítható és könnyebben bírálható el.

Bartus János, Pápa. Az önállóság első feltétele az, hogy az erdészetvezetőnek véleményezési joga legyen külső és belső munkatársai megválasztásában. A besorolásokban döntő szava legyen. A fegyelmi jogkör kiterjesztése is lényegesen javítaná az erdészet önállóságát. A mai gyakorlat nem alkalmas jó szolgálati viszony fenntartására, mert az erdészetvezetőtől csak részben függenek a beosztottak. Pénzügyi vonalon az erdészet részére hitelkeret biztosítását tartom célszerűnek, 4—5 rovatra bontva. Az önköltség csökkentése érdekében az anyagi érdekeltség erdészetenkénti kiterjesztését javasolom. A nyereségvisszatérítés jelenlegi formája nem elég ösztönző, mert a dolgozók más, távoli erdészetek munkáját nem tudják figyelemmel kísérni.

Mészáros Ödön, Sirok. Az erdészetek önállóságát az alábbiaktól várom. Az erdészet a terveit nagy vonalakban maga készíthesse el. A negyedévre lebontott mennyiségi és költségtervek időben jussanak ki az erdészethez. A könyvelést úgy szélesítsük ki, hogy az anyag és pénzfelhasználás teljes mértékben az erdészetnél jelentkezzék. Az erdészet maga állapíthassa meg az üzemtervek figyelembevételével az elvégzendő munkák mennyiségét és sorrendjét. Szabad kezet kell adni a kiseladások terén. A besorolt dolgozók felvételében, elbocsátásában és besorolásában legyen szava az erdészetvezetőnek is.

Szabó Béla, Püspökladány. Az elmúlt évek folyamán az erdészetek önállóságának kiszélesítése terén hatalmas lépéssel jutottunk előre. A fegyelmi jogkörnek kihelyezésével szilárdult az elmúlt évben a munkafegyelem. Az egyéni felelősség további elmélyítése érdekében javaslom, hogy a termelvény átutalásokat a volt gondnoksági mintára szervezzük át. Igen gyakran előforduló eset, hogy egyik erdészettől a másik távolabbi erdészethez történik széna, szalma, vagy más átutalás és ez be nem tervezett munkabértöbblettel, tetemes szállítási költséggel, fogatkieséssel jár. Módot

kell adni az erdészeteknek ahhoz, hogy feleslegeiket szabadon értékesíthessék, hiányukat szabadon szerezhessék be. Az egyéni felelősség kibontakozásának egyik akadályát látom a központi anyagellátásban. Az önállóság akadályozója az erdőgazdaságok jelenlegi tervgazdálkodása. A jóváhagyott tervből az erdészetekre csak a mennyiségi rész és annak normatívái kerülnek lebontásra, nagyon sok erdészet nem ismeri a terv felépítését. Ennek hiányában nem is tudja mérni önköltségét, jövedelmezőségét. Helyes volna az önköltségi tervek erdészetenkénti felépítése.

Oszvald János, Királyrét. Tapasztalatom az, hogy az erdészet önállóságában korlátozva nincs. Ami ésszerű és szakszerű, azt az erdészet szabadon elvégezheti. A jó és értékes szakmunkának van azonban egy akadálya: az erdészet vezetője és szakelőadói munkaidejüknek 80%-át kénytelenek az íróasztal mellett tölteni. Nem önállóságot kell az erdészeteknek biztosítani — mert az megvan —, hanem időt kell biztosítani az önállóságuk gyakorlásához.

Tomka László, Csákánydoroszló. Az erdészetek önállósága nem újkeletű törekvés. Az 1953-as átszervezés során is felmerült az a gondolat, hogy a megszüntetett kisebb erdőgazdaságok szerepét az erdészetek vegyék át. Ez akkor nem történt meg, azóta pedig többé-kevésbé bebizonyult, hogy a két-három régi gazdaságból alakult új erdőgazdaságok állandóan növekedő létszámmal is csak nehezen tudják kézben tartani a gazdálkodást. Csak rosszabbította a helyzetet az erdészetek önelszámolásának a bürokrácia csökkentése címén történt megszüntetése. Ennek következtében az önköltség figyelemmelkísérése nehézségbe ütközik. Ilyen helyzetben örömmel üdvözöljük a nagyobb önállóságra való törekvést. Ezt az önállóságot röviden úgy képzeljük el, hogy a gazdálkodás — beleértve a pénzgazdálkodást is — az erdészetek kezében legyen. A főigazgatóság és az erdészetek közötti fórum a régi egyesüléshez hasonlóan, kis létszámú, csak elvileg irányító, ellenőrző és közvetítő szerv legyen. Ilyen esetben ez nagyobb területet is felölelhetne. Az erdészetek viszont — amelyek általában jóval nagyobb területek mint az erdőgondnokságok voltak — önálló anyag- és értékkönyveléssel, önálló pénzgazdálkodással, egyszámlával, fegyelmi jogkörrel rendelkező gazdasági egységek lennének. Ez a folyamat természetesen csak fokozatosan hajtható végre, lefolytatásához legalább 2—3 év szükséges.

Hevesi József, Tolcsva. Az erdészet önállósága ösztönzőleg hatna a jövedelem fokozására, az önköltség csökkentésére. Ennek érdekében az erdőművelési és favágatási tervek alapján költségtervet kellene készíteni és az így kimutatott költségeket havonta folyósítani, év végén pedig ezekről le kellene számolni. Ugyanígy kellene a karbantartások, felújítások, fogatos brigádok és melléküzemek költségeit tervezni és folyósítani, majd év végén leszámolni. A gazdaság eredményét nem csak a pénzügyi mérleg alapján kell elbírálni, hanem figyelembe kell venni az erdészet kerületének természeti adottságait is. A költségelszámolás az erdészetnél saját önálló könyvelést tesz szükségessé.

Magyar Béla, Mátrafüred. A nagyobb önállóságot az erdészetnek az 1948-as gondnoksági rendszerre való átállítása jelentheti. Az erdészetek megerősítésével a gazdaságoknál feltétlenül csökkenne a munka, s ez létszámcsökkentést vonna maga után. Ugyanakkor az erdészetek munkája kiértékelhető lenne gazdaságosság szempontjából is. Fontosnak tartanám a jelenlegi bérelszámoló helyett egy képzett számvivő beállítását. Fontos, hogy a bérjegyzéket a kerületvezető erdész készítse el.

Ujlaky Tivadar, Vajszló. Az erdészetek önnállóságának fejlesztése egyrészt növeli az erdészetvezetők, valamint a többi erdészeti dolgozók felelősségérzetét, másrészt lehetőséget nyújthat olyan ügyek gyors és legmegfelelőbb elintézésére, amelyek az erdőgazdaságok szempontjából jelentékteleneknek tűnnek, az erdészeteknél pedig sokszor igen komoly problémát jelentenek. Az önállóság fejlesztése csak akkor lehetséges, ha a megnövekedett feladatokkal párhuzamosan erősítjük az erdészeteket jólképzett szakemberekkel. A fokozott önállóságnak ki kell hatnia mind az erdészetek tervezésére, mind a pénzgazdálkodására. A beruházások és felújítások tervezése esetén is sokkal nagyobb mértékben kell igénybevenni az erdészeteket, mint eddig, így kiküszöbölhető lesz épületeink és létesítményeink állagának további igen nagymértékű romlása. A gépesítés szervezete még igen sok kívánnivalót hagy maga után. Ezen a téren is változtatásra lesz szükség az erdészetek hatáskörének kiszélesítésével. Egészségesebb megoldás volna, ha a gépeket — beleértve a gépkocsikat is — végleg az egyes erdészetekhez helyeznék ki a szükségletek szerint, és központosan csak egy szerelőműhely maradna.

Rendi László, Uzsa. Az önállóság mértékének növelése az erdészet ügyvitelének menetét lényegesen megkönnyítené, bár az egyéni felelősség arányosan növekedne. Az erdészet nagyobbmérvű önállósága a jelenlegi vállalati általános költségeket lényegesen redukálná. Az erdészetek részéről jelenleg is teljes értékű tervezés az

esetleges részletesebb és önállóbb tervezéseknél semmi nehézséget nem okozna. Feltétlenül szükséges azonban az erdészeteket összefogó és mind pénzügyileg, mind szakmailag irányító központ.

Obermayer György, Ugod. Az erdészetek a jelen állapotban az önállóság minimális lehetőségével rendelkeznek, vagy még annál is kevesebbel. Az erdészetek csak utasításokat hajtanak végre, hogy úgy mondjam gondolkodás nélkül. Sokat beszélünk például az önköltség csökkentéséről. Ez helyes is, a baj azonban ott van, hogy a termelési értekezleteken mindig csak általánosságban, csak erdőgazdasági viszonylatban van róla szó. Nem ismerjük, hogy az erdőgazdaságon belül az egyes költségek hogyan alakulnak erdészetenként. A munkaversenyt is egészen más alapokra lehetne helyezni, ha az erdészetek is tisztában lennének a pénzügyi gazdálkodásukkal. Ennek érdekében szükséges volna kiértékelni, hogy az elmúlt esztendőben mibe került az erdészetben termelt egységnyi mennyiségű szerfa és tűzifa kitermelése, közelítése, szállítása stb. Ezután az új gazdasági évben előre egy önálló, „miniatür" nyers mérleget kellene elkészíteni és ehhez kellene mérni a végrehajtás során a havi bérelszámolások után készített tényleges havi nyers mérlegek eredményét. Így az esetleges túltengéseket rögtön menetközben lehetne kijavítani. Szerintem ez lenne az első lépés ahhoz, hogy az erdészetek nagyobb önállóságot nyerjenek és ezzel sok probléma megoldást nyerhetne. Nagyobb távlatot nyerne az erdészetek között és az erdészeteken belül a szocialista munkaverseny, mivel ennek értékelése a nyers mérlegek alapján kézzelfogható lenne. Javulna az adminisztratív munka, mert az erdészetek adminisztratív dolgozói is jobban szívükön viselnék a termelési, művelési és egyéb kérdések adminisztrálását. Jobban megoldhatók lennének az egyéb erdőgazdasági kérdések is.

Csányi Sándor, Diósjenő. Az elmúlt években javult ugyan a helyzet az erdészetvezetés vonalán, de még ma sem önálló és felelősségteljes, mint amilyennek lennie kellene, illetőleg lehetne. Még ma is sok olyan dologgal találkozunk, amit nyugodtan az erdészetre lehetne bízni, mert biztos, hogy meg tudná oldani és pénzügyileg is jóval az eddigi ráfordítás alatt mozogna. Így például annak ellenére, hogy erdőgazdaságunknál az 1957/58. évre vonatkozó üzemi részlettervet, ill. tervjavaslatot az erdészet állította össze, és ebben részletesen megterveztük, hogy szerszámból, fogyóeszközből mit fogunk vásárolni, az erdőgazdaság álláspontja mégis az, hogy az erdészetek nem vásárolhatnak, csak abban az esetben, ha azt az árucikket beszerezni nehéz. Ez magyarul azt jelenti: ha az erdőgazdaság nem képes beszerezni, akkor szerezze be az erdészet. Ezen a téren illő és hasznos lenne önállóságot biztosítani az erdészeteknek, ez lényeges költségmegtakarítással járna. A másik példa már inkább a felsőbb irányítási szervünknek szól. Ismeretes, hogy a Börzsöny nincs kellően feltárva. Ennek következtében sok tőtől elválasztott tisztítási anyag fekszik korhadásnak kitéve az erdőn. Sok száz köbméterre tehető az olyan anyag, amelynek összetermelése csak azért nem történhet meg, mert az OEF részes termelést nem engedélyez, pénzes alapon pedig összetermeltetni nem képes az erdészet. Érzem és tudom, hogy ilyen feladatot is meg lehetne és meg kellene oldani. Ahány erdészet, annyi sajátos kérdés vár megoldásra. Ehhez nagyobb önállóságra és nagyobb bizalomra van szükségünk.

Ruppert József, Tatabánya. Régi, de nehéz probléma az erdészet önállóságának megteremtése. A közvetlen munkairányítás színvonalának emeléséhez az alábbiak látszanak szükségeseknek. Az erdőgazdaság mint központ, irányítsa népgazdasági irányelvek alapján az erdészetet. Adja meg a megfelelő kereteket, a részlettervek kidolgozását és végrehajtását végezze a helyi viszonyoknak megfelelően önállóan az erdészet. Az anyaggazdálkodással kapcsolatban kapjon az erdészet több szabadkezet, hogy helyileg értékesíthesse az alacsonyrendű tűzifaanyagot. A jelenlegi gazdálkodás mellett a szerte heverő hulladék faanyag összetermelése és elszállítása az alacsony súlyhatár miatt nem lehetséges, illetve nem gazdaságos. Ennek az anyagnak akár részes alapon, akár tőáron való értékesítése több jövedelmet biztosítana. A gazdálkodáshoz szükséges anyagokat vásárolhassa és használhassa fel a szükséglet szerint az erdészet. A gazdálkodáshoz szükséges pénzösszeget kapja az erdészet közvetlenül, és számoljon el vele havonta. Az anyagok könyvelését az erdészet a jelenlegi kartotékrendszer helyett a régen jól bevált anyagnyilvántartási naplóban (könyv) végezze. Ez egyszerűbb, megbízhatóbb és áttekinthetőbb. Felújítási és karbantartási keretet az erdészet egy összegben kapjon a tervezése alapján és annak felhasználását a szükségletnek megfelelően saját elbírálása szerint végezhesse. Az anyag- és pénzgazdálkodás terén a legszigorúbb egyéni felelősséget kell bevezetni. Az önállósítást fokozatosan kell végrehajtani, lelkiismeretes, megbízható, jó szakemberek kinevelésével, akik az önállóságot tiszteletben tartják, azzal élni is tudnak.

Konrád Béla, Sándorfalva. Erdészeteink jelenlegi feladata, hogy az erdőgazdaságok által reájuk bontott tervfeladatokat időben végrehajtsák, de a termelőeszközöket az erdőgazdaság részükre esetről-esetre biztosítja, vagy nem biztosítja, amint éppen lehet. Az erdőgazdaságtól, illetve annak előadóitól az erdészet úgyszólván naponta kap személyi, anyagi, munkaszervezési stb. utasításokat. Munkáját így nem jellemzi és nem is jellemezheti az átfontolt tervszerűség, nincs központos irányítás, nem mélyül el az egyéni felelősség, a munkairányítás színvonala nem kielégítő. Számos esetben előadódik, hogy az erdészetvezető utasításait keresztező intézkedések keletkeznek: az erdőgazdaság egyes szakelőadói területjárás közben az erdészetvezető megkerülésével adnak operatív utasításokat a kerületvezetőknek.

Mi legyen hát a jövőben? Bátran el kell egyszer s mindenkorra határoznunk, hogy erdészeteink mint termelési és gazdálkodási egységek legyenek önálló üzemek. Az erdészet vezetője mint erdőgazda, személyében feleljen az erdészet személyzetéért és összes vagyoni tartozékaiért felettes szervének, az erdőgazdaságnak. Az erdőgazdaság csak fő irányelvekben megadott irányító és ellenőrző tevékenységet fejtsen ki. Az erdészet tervfeladatának megfelelően kapja meg a saját termelőeszközeit és ezekkel az éven át kalkulálhasson. Kapja meg a gazdasági évre a termelési tervet költségmutatókkal, s ezek megtartásáért feleljen. Az erdészetvezető legyen az erdészet dolgozóinak fegyelmi hatósága, azonban úgy, hogy súlyosabb esetekben, vagy szakkáderek esetében az erdőgazdaság igazgatója fellebbezési fórum legyen. Anyag- és pénzgazdálkodásáról vezessen az erdészet könyvelést. Terveit és könyvelését egyszerűsítsük le. Egyszerű statisztikai anyagszolgáltatásra legyen kötelezve. Az erdészet mai személyzete: erdészetvezető, egy művelési és egy használati szakelőadó, továbbá egy irodai erdészeti szakember. Ezen túlmenően szükséges egy könyvelő, egy bérszámfejtő, 2 adminisztrátor, egy kisegítő. Összesen 4 műszaki és egy kisegítő. Előbbiek elbírálásához ismernünk kell, hogy kalkulációmat 8000 kat. hold terjedelmű alföldi jellegű erdészetem igényeihez mérem, amely 14 védkerületre oszlik, fatermelési feladatunk évi 11 000 m³, erdősítési feladatunk 400 ha.

Tamás János, Tatabánya. Nagyobb önállóságot kellene adni az erdészeteknek az épületkarbantartások és kisebb beruházások terén. Elképzelésünk az, hogy kocsiszín, sertésól, kisebb istálló, fagyártmányfeldolgozó szín, szénpajta stb. építésére a beruházási tervet az erdészetek készíthessék el, s a hitellel az erdészetek gazdálkodhassanak. A beruházást és karbantartást bizonyos kisebb mértékig maguk hajthassák végre és a munkálatok bankelszámolásait közvetlenül tehessék meg. Javasoljuk továbbá, hogy lehetőség adassék az erdészeteknek azon faanyagok értékesítésére, amelyeket az állami feldolgozó üzemek nem tudnak a felsőbb szerveknek lekötni (cserrönk, karámfa stb.). Célszerű volna, ha az erdészetek dolgozói kiküldetési költségeit közvetlenül fedezhetnék (különös tekintettel a munkások utazási költségeire).

Madas László, Visegrád. Az erdészet jelenlegi szervezete erős. Az erdészetvezető, 2—3 szakelőadó, a kerületvezető, továbbá a könyvelő és 2 adminisztrátor oly együttes, amely — ha megfelelő felkészültségű és dolgozni akaró munkaerőkből áll — az önállóság magas fokára hivatott. Az erdészet hatáskörét a tervgazdálkodás jelenlegi formái között aránylag könnyű megadni: az erdészetek által készített és fentről jóváhagyott tervek végrehajtásában az erdészeteknek szabad teret kell biztosítani. Fokozatosan meg kell szüntetni a még mindig dívó részletutasítások halmazát. Ezek az élettől eléggé messze születnek ahhoz, hogy reálisak legyenek. Főleg a munkaügy és az erdőművelés területén látszik szükségesnek lényeges egyszerűsítés. A statisztikai adatszolgáltatás aprólékossága sajnos, szinte csábítja a felsőbb vezetést arra, hogy vissza-vissza csússzék az elmúlt évek „tűzoltó" munkastílusába, amikor a minisztériumi instruktorok szinte a kerületvezetők munkáját végezték. Az erdészetek feladatkörét ki kell bővíteni a karbantartások, a felújítások és a kisebb műszaki beruházások tervezésével és kivitelezésével. A pénzügyi gazdálkodás önállósága már fogasabb kérdés. Az évek óta csak útkeresgélésben ténfergő „önelszámolás" egészséges, határozott kialakítása és megvalósítása a jelenleg elérhető felső foka az erdészetek önállóságának. Az előre kiadott éves pénzügyi terv nélkül minden önállósítási törekvés teljesen hiábavaló. A legnehezebb és talán egyöntetű megoldást nem is lehet ajánlani a termelő eszközök birtoklására vonatkozóan. A gépesített gazdaságok tanulságai azt mutatják, hogy a gépi munka lebonyolításánál nem lehet kihagyni az erdészetek és az erdészkerületek óriási helyi ismeretét, munkaszervezési képességét és a nem lebecsülendő szakmai felkészültséget. Találni még olyan erdőgazdaságot, ahol a központosított fogatgazdaság miatt az erdészetek semmi érdeklődést és felelősséget nem éreznek a közelítés és faanyagmozgatás területén. De ugyanez állhat ez egyéb vonatkozásban is akkor, ha nem az erdészet felelőssé-

gére bízzák a terv végrehajtásához szükséges termelő eszközöket. Ha minden gépet és járművet nem is lehet szétosztani az erdészetek között, de legnagyobb részüket mégis csak rájuk kell bízni. A koncentráltság helyett az erdészetek közötti együttműködés kialakítása és helyes irányú fejlesztése véleményem szerint járható út. Az első két kérdésben egész rövid idő alatt elérhető a kívánt eredmény, az utolsóban azonban csak több év következetes és igen körültekintő munkájával érhető el siker.

Az erdészetek szervezete elég erős ahhoz, hogy az éves tervek teljesítésén túlmenően a jövőt is nézzék. Az üzemtervek rovatait csak az erdészetek tölthetik meg élettel. Az erdőrendezőségnek külön kellene foglalkoznia az erdészetek erdőrendezési ismereteinek a bővítésével. A lassan lejáró fejlesztési tervek helyett is újak fognak készülni, ezek azonban csak akkor lesznek valóban hasznosak, ha az erdészetek által összegyűjtött adatokon és a kellő szakértelemmel összeállított részletterveken fognak felépülni. Az erdészetek önállósításával párhuzamosan meg kell oldani az ellenőrzés módszereinek a továbbfejlesztését is. A látványos, átfogó revízió helyett a sokkal gyakoribb, a mindennapi élet apróságaival foglalkozó, megelőző ellenőrzésre van szükség. Véleményem szerint az erdőgazdaságok szakfelügyelői és revizorai munkakörének az elsorvasztása helyett inkább annak új, gondosan összeállított, tartalommal való kitöltése révén kapunk olyan lehetőséget, mely meg tudja oldani e téren is a továbbhaladást.

Szőllősi József, Lillafüred. Az erdészet önállóságának fokozása érdekében a következők megvalósítását javaslom:

A felsőbb szervek a kerületvezető erdészeknek, vagy egyéb fizikai dolgozóknak csak az erdészeten keresztül adjanak utasítást, vagy ha a külön rendelkezés kiadása elkerülhetetlen, erről haladéktalanul értesítsék az erdészetet is. Az erdészet áthelyezési, személyi és minden más ügyben tett javaslatát gondosan mérlegeljék, és ha lehetőség van rá, fogadják el. Az erdészet jó gazdálkodását külön-külön mérlegeljék. Az egyes jól gazdálkodó, tervét teljesítő erdészetek akkor is részesüljenek jutalmazásban, ha az illetékes erdőgazdaság más erdészetek hanyag munkája miatt nem teljesítené a tervét. Művelési munkáknál vegyék figyelembe a helyi természetű viszonyokat és ne egy mintára húzzák az egyes munkák megkezdésének idejét. Apróbb beszerzésekhez adjanak az erdészetnek több szabadkezet. Rendkívüli körülmények között az erdészet önállóan is adhasson ki munkaruhát rövid használatra, ne kelljen erre az erdőgazdaságtól külön írásbeli engedélyt kérni. Az üzemi fogatok lovainak etetési adagját az évi mennyiségen belül maga az erdészet állapíthassa meg a munka, a terep- és útviszonyok, valamint a szállítás sürgősségének figyelembevételével. Az apróbb tatarozások terén bízzanak nagyobb összeget az erdészetre, előre nem látható kiadások fedezésére. Hatalmaztassék fel az erdészet a rendkívüli veszélyes munkák végzésénél magasabb bér fizetésére. Munkatorlódás esetén állíthasson be az erdészet kellő számú kisegítő személyzetet. Célszerű volna, ha az erdészet műszaki és adminisztratív dolgozói részére havi átalányfizetés lenne megállapítva és ezen belül az erdészet vezetősége, a párt- és a szakszervezet kollektívája állapítanák meg érdem szerint 1—1 fő fizetését.

Vida László, Bikács. Az erdészetek nagyobb önállóságához szükséges, hogy a tervezés terén az erdészeteket nagyobb mértékben bevonják. A fahasználati tervet, amelyet az erdészet készít, az erdőgazdaság már ne módosíthassa, különösen az iparifa százaléknál és választékoknál, mert mi a maximális kihozatalt becsüljük és annak módosítása a minőség rovására megy, esetleg tervszerűtlenséget is okozhat. Az értékesítési terv készítésébe az erdészetet jobban be kell vonni. A csemete-termelésnél még jobban fokozni kell az erdészetek önellátottságát, mert még most is előfordul, hogy szomszédos erdőgazdaságok nem azonos termőhelyi viszonyai között nevelt csemetéit elültetik. Vonatkozik ez az ország fásítására is. Az erdészetekre kell bízni az anyagbeszerzést; ezzel megtakaríthatjuk az erdőgazdasági raktárból történő szállítás költségeit. A közvetlen munkairányítás színvonalának emelését az egyéni felelősség elmélyítését, az önállóságot nagyban elősegíti és nélkülözhetetlen feltétele is a helyi ismeret, a helyi gyakorlati tapasztalatok megszerzése. Soha nem lesz önálló és minden munkáért teljes mértékben felelősséget érző, s nem is tud jól irányítani az az erdész, akit állandóan helyezgetnek egyik helyről a másikra, különösen olyan munkahelyre, ahol nem érzi a munkában otthon magát. Minden embert a megfelelő helyre! Az erdőgazdaság szüntesse meg az erdészet kihagyásával történő írásbeli és szóbeli rendelkezések kiadását, kerületek, faraktárak és csemetekertek számára. Adja le az erdőgazdaság a fegyelmi jogkör gyakorlását bizonyos mértékig az erdészetekhez. Kinevezések, alkalmazások ügyében az erdőgazdaság hallgassa meg az erdészet javaslatát. Besorolás, jutalmazás, kitüntetés szintén minden esetben az erdészet javaslata alapján történjék.

Hubay Gyula, Jánosháza. Az erdőgazdaságok és erdészetek jelenlegi szervezete műszaki és adminisztrációs vonalon is egészséges. Az erdőgazdaságok jelenlegi területi elosztását helyesnek tartom. Nagyobb területű erdőgazdaságnál nem kaphatnának az erdészetek intenzív és eredményes irányítást. Nem tartom viszont helyesnek az erdészetek számának felemelését, mert a túlságosan sok erdészetnél nem lenne biztosítható a megfelelő szakszínvonal. Erdőgazdaságunknál és erdészetemben az állományoknak vágásra, gyérítésre való besorolása tisztán a szakszempont alapján történik, az erdészet javaslata alapján. Az erdészet szakmai önállósága ugyanígy szabadon érvényesül az erdősítések, tisztítások és egyéb erdőművelési munkák megszervezésében. Ilyenformán szakmai tevékenységünket a legteljesebb önállóság jellemzi. A megtervezett erdőművelési munkákhoz mindig biztosította az erdőgazdaság a megfelelő pénzösszeget is. Tehát csak az erdészet vezetésének szakmai színvonalán múlik, hogy az erdészeten belül igazán szakszerű és eredményes erdőgazdálkodás folyhasson. A következtetés ebből az, hogy az erdészetek szakmai színvonalát kell tovább emelni és erősíteni. Ha ez mindenütt meglesz, akkor lesz országosan biztosítva, hogy a tudományos erdőgazdálkodás gyakorlatban is megvalósuljon. Véleményem szerint ezt még nem mindenütt érték el. A magasabb szakképzettség maga után vonja a munkairányítás színvonalának emelését és ebből következően az egyéni felelősség is jobban elmélyül. Az erdészetek szakmai színvonalának emelése érdekében nagyon fontos lenne, hogy az erdészeten belül, a szakemberek felvételénél, munkábaállításánál, megfelelő munkahelyre való helyezésénél az erdészet vezetőjének sokkal nagyobb hatásköre legyen, mert hiszen ezek munkájáért elsősorban ő felel. A jelenlegi könyvelési és adminisztrátori munkák növelése károsan hatna az erdészetekben az erdőgazdálkodás eredményességére. Tapasztaltam ezt az erdőgondnokságok idején, amikor az erdőgondnokságoknak önálló könyvelése, pénzkezelése, statisztikai adatszolgáltatása volt. A szakszemélyzet munkájának túlnyomó részét tette ez ki s nem jutott kellő ideje az erdőgazdálkodás szakmai irányítására és vitelére. Az erdőgondnokságok idején a könyvelési és adminisztrációs munka óriási tehertétel volt és nem is érte el a kívánt célt. A jelenlegi szervezési forma tehát jó, azon tovább ne változtassunk, hagyjuk a szakembereket egyhelyben hosszú ideig dolgozni és alkotni, szaktudásukat fejleszteni, hogy alkotásukkal, munkájukkal, értékes, szép erdőket hozhassanak létre a magyar nép javára.

Király Pál, Berneczebaráti. Erdőgazdaságunk viszonylatában az erdészetek önállóságának mértéke eléggé megfelelő. Kívánatos volna azonban, hogy a szakmai alaptervek készítését és a munkák végzésének ütemezését teljesen az erdészetekre bízzák. Nem helyes, hogy a gondos felméréseken alapuló tervekbe utólag belejavítanak, a tervszámokat megváltoztatják és nem egyszer a Főigazgatóság rendelete alapján rónak erőltetett feladatot az erdészetre. Egyszerűsíteni kellene az erdőgazdaság és erdészet közötti adminisztrációs kapcsolatot. Alakítsák ki a statisztikai beszámolás rendszerét egész évre és adják ki az év elején a határidők feltüntetésével. Ez álljon a következőkből: szakmai alaptervek egyszeri benyújtása és egyszeri leszámolása, bérelszámolás, anyagkönyvelés, szigorú számadású nyomtatványok leszámolása, havi pénztárjelentés. Különösen fontos lenne végre megvalósítani az erdészetvezető és a szakelőadók adminisztrációs tehermentesítését, hogy minél több időt tudnának a terepmunkának szentelni. Növelni kell az erdészetvezető hatáskörét olyan helyi jelentőségű kérdések eldöntésében, mint: alsóbbrendű választékok termelésének mikéntje, hirtelen felmerült, bérkategóriába nem sorolt kisebb munkák bérének megállapítása stb. Növelni kell az anyaggazdálkodás és beszerzés hatáskörét oly mértékig, hogy a kiutalásból beszerzendő anyagok kivételével minden más anyagot önállóan szerezhessen be. Az erdészetek gépekkel és energiával való ellátottságát növeljék annyira, hogy feladataikat önállóan tudják megoldani.

Keresztes Ferenc, Öskü. Az erdészet önállóságának továbbfejlesztéséhez szükséges volna az erdészetet önálló könyvelési és pénzügyi egységgé tenni. Az erdészet hatáskörébe kell utalni a tervezési munkát, az üzemtervek figyelembevételével az erdészet tervezze a fahasználati és erdőművelési munkákat. Az erdészet készítse el és hajtsa végre a kisebb beruházások és felújítások tervezését is. Az erdészet közvetlen irányítószerve csakis az ellenőrzést és a magasabb irányítást végezze.

Mikóczy György, Urkut. Az önállóság fokozását helyesnek tartom, de ennek megvalósítása több feltételt kíván. Az erdészetek pénzügyi gazdálkodásának helyes irányítása érdekében szükséges, hogy az erdészetekhez mérlegképes, vagy legalább nagy gyakorlattal rendelkező könyvelőt helyezzenek ki. Azokat az erdészeteket, amelyeknél csak egy szakelőadó van, még eggyel meg kell erősíteni, mert a nagyobb önállóság, nagyobb felelősséggel is jár. Erdeink jelenlegi állapota, a szakmai színvonal emelése, az erdőgazdaság jövedelmét fokozó tudományos munka kiszéle-

sítése az eddiginél is több időt követel, ezt az adminisztráció további ésszerű csökkentésével gondolom megoldani. A vezetőknek és szakelőadóknak több időt kell szentelni arra, hogy a tudományos munkának a gyakorlatban is érvényt szerezhessenek, ezt az idősebb erdészekkel, szakmunkásokkal is megismertethessék, megszerettethessék. Mindez természetesen több, jobb felszerelést igényel, mint amivel eddig rendelkeztünk.

Müller Géza, Vésztő. Az erdészetek önállóságával kapcsolatban nem látok különösebb hibát: terveinket magunk csináljuk, a végrehajtásban is meglehetősen szabadon intézkedhetünk és az adminisztrációs munkáink is lényegesen csökkentek az előző évekhez viszonyítva. Az erdészetek főfeladatához, a reális tervezéshez és a tervek végrehajtásához meg van az önállóság. Szerintem a pénzügyi gazdálkodással kapcsolatos teljes önállósítás az erdészetek részére nem indokolt, mert ez az erdészet munkáját csak duzzasztaná. Elegendő, ha az erdészet csak a szükséges béralapokkal és beruházási költségekkel rendelkezik szabadon, bonyolultabb pénzügyi műveleteket, amelyekhez amúgyis magasabb képzettségű szakemberekre van szükség, végezze az erdőgazdaság pénzügyi csoportja. Ilyen pénzügyi adminisztrációs gárdának az erdészetekhez való telepítése nem indokolt. Az erdészetek önállóságának addig a mértékig kell kialakulnia, ameddig ez segíti a termelő munkát, ez az erdészetek elsőrendű és egyedüli feladata. Külön probléma az erdészetek önállóságán belül az erdészkerületek vezetésében szükséges egyéni felelősség és politikai, szakmai rátermettség. Az erdészetek jó munkája elsősorban a kerületek jó munkáját jelenti és viszont. Az önállóság csak úgy értékes, ha azt olyan emberek gyakorolják, akik azzal a népgazdaság érdekében élni is tudnak és átérzik ennek az önállóságnak felelősségét. Kerületvezetőink egy részének még sokat kell fejlődni ezen a téren. Ahhoz tehát, hogy az erdészet önállóan, jól dolgozhasson, elsősorban a kerületvezetők munkáját kell megjavítani. Ehhez pedig az szükséges, hogy a kerületvezetők politikai és szakmai képzettségét növeljük, másrészt pedig nagyobb hangsúlyt kell fektetni a jövőben nálunk is az egyéni felelősségre. Egész erdőgazdálkodásunk kerületvezetőink jó, vagy rossz munkájától függ, tehát elsősorban a kerületek önálló és felelősségteljes vezetésének a megteremtésén keresztül oldható meg az erdészetek önállóságának kérdése is.

Szabó József, Esztergom. Sok erdészetvezető kartársammal együtt örömmel üdvözölhetem azt a kezdeményezést, hogy az erdészetek részére nagyobb önállóságot és jogkört kell biztosítani. Az erdészetek jogköre és az erdészetvezetők személyi függősége tisztázatlan, erdőgazdaságonként más és más, sőt egyazon erdőgazdaságon belül is függvénye lehet az erdőgazdaság vezetői és az erdészetvezetői közötti személyes viszonynak. Tény az is, hogy az erdőgazdaságok igazgatói fizikailag képtelenek arra, hogy az erdészeteknél folyó tényleges gazdálkodás megfelelő irányításában és vezetésében részt vehessenek. Az erdészetvezetők fegyelmileg az igazgató hatáskörébe tartoznak, így kénytelenek olyan személyek utasításait elfogadni, akikkel az igazgatók kénytelenek jogkörüket gyakoroltatni, akik azonban sok esetben mind szakmai, mind egyéb vonatkozásban az erdészetvezetők képességei alatt vannak. Ez az eljárás csökkenti az erdészetvezetők egyéni felelősségtudatát, károsan befolyásolja vezetői tekintélyét stb. Végső fokon a nemtörődömséghez vezet. Az erdészeteknek önálló gazdálkodási egységekké kell fejlődniök. Az erdészetnél kialakult anyag- és pénzügyi-tervek alapján kell gazdálkodni, s e tervek természetesen összhangban legyenek a népgazdaság kívánalmaival, amelyeket a felső hatóságok jóváhagynak. Ezeknek a terveknek a teljesítéséért az erdészetvezetők teljes felelősséggel kell hogy tartozzanak. Ehhez az erdészet könyvelésének megfelelő módosítására van szükség, munkaerő emelés azonban nem szükséges. Személyi vonatkozásban az erdészetvezető fegyelmi hatósága az Országos Erdészeti Főigazgatóság kell hogy legyen. Az erdészet többi műszaki és adminisztratív dolgozójának fegyelmi hatósága az erdőgazdaság legyen, azonban ezek besorolása, felvétele, áthelyezése, csakis az erdészetvezetővel egyetértésben történhessék. Szükségét látnám annak is, hogy — évenként legalább egy esetben — az Országos Erdészeti Főigazgatóság valamennyi erdészetvezető bevonásával termelési tanácskozást tartana, ahol a termelést közvetlenül vezető személyek tapasztalataikat kicserélhetnék és az erdészet legfelsőbb vezetősége az üzemek tényleges problémáiról tájékozódna. Valamikor az üzemegységek önállósága nagyobb volt, mint jelenleg az erdészeteké. Az erdőgazdaságok is fele annyi területtel s lényegében ugyanannyi szakemberrel rendelkeztek, mint ma. Így a tényleges „műhelyben", az erdészkerületekben szakvezetésük jobban érvényesülhetett. Az erdészetek területnövelésével személyzeti erősítést is kaptak, méghozzá szakemberekben és bár az erdészetvezető személyesen kevesebb időt tölthet az egyes erdészkerületekben, a szakelőadók útján e hiány pótolható. Az erdőgazdaságok

területnövekedésével az egyes munkahelyek távolsága annyira megnőtt, hogy az erdőgazdaság igazgatója és vezető szakemberei a gépjárművel nagyobbrészt járhatatlan munkahelyekre kimenni alig tudnak. Így a termelés tényleges eredményességében tevékenységük ennek mértékében érvényesülhet. Mindinkább adminisztratív szervvé válnak.

Györky Attila, Béda. A jelenlegi szervezeti forma nem ad lehetőséget arra, hogy az erdészetek önálló gazdálkodást végezzenek. Az erdészet mintegy végrehajtó szerv, csak a folyó feladatokat végzi és legtöbb esetben ezek kihatását és további jelentőségét nem látja, de nem is láthatja. Nem képes az eredményeket értékben lemérni, mivel ennek a könyvelése az erdőgazdaságban történik. A mennyiségi tervet szemmel tudja követni, azonban az önköltséget és a pénzügyi helyzetet képtelen megtudni anélkül, hogy mérleget ne készítene. Az erdészet érdemlegesen tárgyalást folytatni nem tud, mivel erre jogi felhatalmazása nincsen, pedig a munka gördülékenysége érdekében erre sok esetben elengedhetetlen szükség volna. Külön kérdés, ami az erdészet munkáját feszélyezi: a vadászat. Papíron ugyan az erdészet intézi a vadászattal kapcsolatos teendőket, azonban ez csak papíron van így. A vadászat a munkánkban úgy szerepel, mint állam az államban. Nem tudom elképzelni, hogy akkor, amikor a népgazdaság az erdészetre milliós értékeket bíz, ugyanakkor az erdőgazdálkodás egy szerves alkotóelemét csak úgy lehessen jól kezelni, ha abban az erdészet alantasabb közreműködését használják csak fel. Így, természetesen a felelősség megoszlik, bizonyos mértékben megszűnik, mert át lehet hárítani egyikről a másikra. Minden erdészeti szakember vizsgázott vadgazdaságból, tehát ért is hozzá. Nem tudom elképzelni, hogy valaki jobban ismerné a kerületben lévő vadat, mint az illetékes kerületvezető erdész. Ha azonban ebben a dologban közömbössé tesszük őket, akkor esetleg az esti megfigyelés alkalmával lefülelhető fatolvaj is kicsúszik a kezükből. Az erdészetek önállósítása szükségszerű. Véleményem szerint az erdőgazdaságoknak csak felügyeleti szerveknek kell lenniük, természetesen kisebb létszámmal. Az erdőgazdaságoknál feleslegessé vált szakembereket az erdészetekhez kell kihelyezni, ez a megoldás nagyon is ráférne a magyar erdőkre. Sok szakemberünk nem látja az aktától az erdőt, pedig külső munkájával sokkal több hasznot hajtana népgazdaságunk számára. Önálló anyag- és pénzgazdálkodást az erdészet részére, önálló mérlegkészítést és ezzel párhuzamosan minden cselekedetért meg kell követelni a teljes felelősséget!

Dobos Tibor, Somogyvár. Már eddig is tapasztalhattuk az önállóság kisebb-nagyobb növelését. Helyes, hogy a főbb terveket az erdészetek készítik. Véleményem szerint minden tervet az erdészeteknek kellene elkészíteni a helyi adottságoknak megfelelően. Helyes lenne, ha az erdészetek a terv elkészítésénél minden ágazatban a ráfordítás szervezését is elvégeznék, szükséges, hogy az engedélyezett keretszámokat a ráfordítás összegével adják ki az erdészeteknek, tehát minden ágazatban a mennyiségi terv mellett a ráfordítható összeget is kapja meg az erdészet. Ebből az erdészetnek a helyi adottságoknak megfelelően, a normatívák figyelembevételével kellene gazdálkodnia. Szükséges ehhez, hogy az erdészeteknél az erdészeti könyvelésben jártas, és a pénzügyekhez értő szakember legyen. Az erdészetnél jelenleg átíró könyvelés van, mérlegszerű könyvelés lenne szükséges, mert csak így lehet látni az erdészet helyzetét. Igaz, hogy ez erdőgazdasági szinten megvan, de a folyamatos munkában időközben is látni kell az erdészet állását. Feltétlenül szükséges az eddigi túlzott adminisnztráció csökkentése. Szükséges továbbá az erdészetek megerősítése mind műszaki, mind adminisztrációs vonalon. A műszakiak az erdészet központjában csak a legszükségesebb adminisztrációt végezzék, legyen idejük a külső irányításra. A kerületvezetők se legyenek megterhelve túlzott adminisztrációval, ezt inkább az erdészeteknél lévő adminisztratív dolgozók végezzék, az erdész meg vezesse a kerületében folyó munkákat. Ma sok esetben nem tud az erdész a munkahelyén lenni, mert leköti a papírmunka. Az erdészeteket mind műszaki, mind adminisztratív dolgozókkal meg lehet erősíteni az erdőgazdaságnál jelenleg dolgozókból — nincs szükség ilyen nagy apparátussal dolgozó erdőgazdaságokra. Ezeknek csak ellenőrző, összefogó szerepet szánnék. Az erdőgazdaságok az irányítást ma nem tudják kellően megadni, mert a szakelőadóknak legtöbbször papírmunkát kell végezniök és a külső irányításhoz nem jut idejük. Kerületük nagy és ritkán jutnak ki az erdészetekhez. Fontos szerepet tulajdonítok a szakfelügyelőknek, szerintem a jövőben is szükség lesz e feladatkör ellátására és ha a gazdaság létszáma csökkenne, még fontosabb szerep hárulna rájuk.

Répás Román, Bakonynána. A külső szolgálatot ellátó erdészeket az adminisztrációs ténykedés alól fel kell szabadítani, hogy kijuthassanak az erdei munkákhoz. Az Erdészet önállósága megköveteli, hogy az erdészek személyzetének kiválasztásában

a vezető véleményét kikérjék. Fontos, hogy az erdészeti alkalmazottak hosszabb ideig alkalmaztassanak egy szolgálati helyen. Ne tekintse csupán állomáshelyének szolgálati helyét az alkalmazott, hanem főleg munkahelyének. Szépen fogalmazza ezt meg az 1040. sz. fejlesztési határozat, sajnos azonban ez a valóságba még nincs átültetve. Döntő kérdés az erdészeti lakások rendbehozatala. Nincs rendszeres tatarozás, javítás „keret hiányában". Az az alkalmazott, aki szabad idejében dúledező kerítését, melléképületeit javítja, vagy esős időben teknőit, edényeit hordja a padlásra, bizonyára nem fogja dicsérni kenyéradóját, és ha teheti, olyan helyet keres magának, ahol ilyen gondja nincs, vagy kevésbé van meg.

Cserháti Pál, Balassagyarmat. Az erdészetek önállóságához elengedhetetlen, hogy az erdészetekhez beosztott szakelőadók feladatait ne az erdőgazdaság, hanem maga az erdészetvezető határozza meg. Az egyéni felelősség mellett kellő jogkört kell biztosítani az erdészetvezetőnek, az erdészet területén előforduló nehézségek áthidalására. Helyesnek tartanám, ha az erdészetek minden műveletre saját maguk állíthatnák be az éves tervekbe a szükséges költség-kereteket, és ezen belül a legjobb gazda gondosságával gazdálkodhatnának. Az önállósághoz feltétlenül szükséges, hogy az erdőgazdaság az erdészetek munkájába csak akkor szóljon bele, ha ott szakszerűtlen vagy szabálytalan munka folyik. Az erdőgazdaság beleszólása az erdészet munkaütemébe számtalanszor hátrányosan befolyásolja az erdészet tervteljesítését. Az erdészetek teljes önállóságát, mivel az több adminisztratív munkaerőt igényelne, a magam részéről egyelőre nem tartom célszerűnek.

Szabó Béla, Harkakötöny. Az erdészetek önállóságának fontos segítője a pénzgazdálkodás lebontása akár bankon, akár gazdaságon belül. Fel kell számolnunk területi széttagoltságunkat is tagosítás útján. (Az erdészet jelenlegi kiterjedése 15 000 ha, 37 000 ha területen.) A kerületek szervezésénél figyelemmel kell lennünk arra, hogy 600 ha-t meg ne haladjon. Minden 3 erdészkerület részére 1—1 szakelőadó szükséges, aki munkaidejének 90%-át tölthesse külső munkában. Az erdészeti szervezet fejlesztése során nagyon fontos feladat, hogy a műszaki személyzetünk lehetőleg állandó legyen és követeljük meg a rátermettségen kívül a megfelelő szakmai képesítést.

Bartucz Emil, Gyöngyössolymos. Az erdészetek önállósítása igen helyes irányzat. Szükséges ehhez, hogy önelszámolással bírjon, önálló könyvelést vezessen. A mostani rendszer szerint az erdőgazdaság az erdészetek munkáját csak nagy vonalakban tudja kiértékelni. A helyes és ésszerű gazdálkodás megkívánja, hogy az erdészetvezető az erdészet munkáját, szakmailag és pénzügyileg mindig figyelemmel tudja kísérni. Ennek megvalósítása nagymérvű adminisztráció-csökkenéssel járna, nagyfokú egyszerűsítéseket lehetne végrehajtani. Az erdészetek önállóságának emelése jelentős munkaerőfelszabadulást eredményezne az erdőgazdaságoknál és így népgazdasági szempontból sem közömbös.

Merza Béla, Nyiregyháza. Az erdészetek önállóságának érdekében nagyobb hatáskört kellene biztosítani az erdészetek vezetőinek, hogy ne legyen annyira megkötve a keze olyan dolgokban, amelyek egy üzem életében nagyon kicsinyek, de sokszor ilyen kis dolgokból adódnak komoly károk. Az erdészetek részére kiadott 4—500 Ft ellátmányt fel kellene emelni legalább 2000 Ft-ra. Kapjon az erdészet vezetője felhatalmazást arra, hogy kisebb dolgokat, anyagokat, beszerezhessen, ellátmányából megvásárolhasson. Adhasson az erdészet vezetője indokolt esetekben az üzemi bizottság hozzájárulásával munkaruhát vagy gumicsizmát olyan dolgozóknak, akiknek arra szükségük van. Legyen beleszólási joga az erdészet vezetőjének a területéhez beosztott alkalmazottak áthelyezési, elbocsátási és besorolási ügyeibe, hiszen minden vonatkozásban ő ismeri a legjobban az embereit.

Balsai László, Kapuvár. Az erdészetek önállósítása nálunk nem időszerű. Az esetleg fennforgó nehézségeknek és hibáknak nem az önállóság hiánya az oka. Ha valahol kifogás merül fel, inkább ott lehetett a hiba, hogy vagy az erdőgazdaság, vagy az erdészet nem tudta betölteni a megkívánt szerepet, illetőleg káros személyi ellentétek merültek fel az irányító és végrehajtó szervek között. Ebben az esetben pedig elsősorban ezeket a gátló okokat kell megszüntetni, mert különben az erdészetek nagyobb önállóságából még nagyobb súrlódások, utólagos felelősségrevonások következhetnek. Hogy példával világítsam meg a mi esetünket és összemérhessük más erdészetek helyzetével, megemlítem, hogy mi önállóan készítjük el mind a fatermelési, mind az erdőművelési terveinket. Igaz, hogy a keretszámok tekintetében vannak megkötöttségeink, de ezt semminemű önállóság sem oldhatja fel. Szabadkezünk van tehát az üzemtervben előírt használatok időrendi besorolásában, a felújításoknál és telepítéseknél alkalmazandó fafajok és módok megválasztásában. Ezekbe az erdőgazdaság csak akkor avatkozik, ha a problémát magunk felvetjük.

Hogy mégjobban visszamenjenek, már az üzemtervet is az erdészetek megkérdezésével állítják össze, tehát magunkra vetnénk követ, ha akár az üzemtervek, akár a fahasználati, vagy erdőművelési tervek tekintetében az esetleges hibákat önállóságunk hiányával mentegetnénk. Erdészeteink újabban szabad kezet kaptak a fatermelési bérek megállapításában is. A munkabéralap keretén belül szabadon tologathatjuk a béreket és ezzel kiküszöbölhetünk sok olyan aránytalanságot, amelyet a legrugalmasabb bértáblázatok, illetve normatényezők sem egyenlíthetnek ki. Magunk szabjuk meg a versenyfeltételeket és magunk döntjük el, hogy kinek adjuk az igazgatói alapból részünkre juttatott összeget. Minden erdészet beállíthatott építőbrigádot és javítóműhelyt, miért kívánjunk tehát mégnagyobb gondot és felelősséget. Kétségtelenül vannak nézeteltéréseink az erdőgazdasággal taktikai vonatkozásokban, de meghátrálnunk csak akkor kellett, ha nem tudtuk álláspontunkat kellően megvédeni, avagy országos érdekekbe ütköztünk.

Igyekeztem leírni őszintén mások okulására a mi helyzetünket és szívesen olvasnám, ha másutt még eredményesebb önállóságot sikerült kiépíteni.

Néhány megjegyzés Bründl Lajosnak „A fűztermelés időszerű kérdései" című cikkéhez

Minden törekvést, amely a gyorsnövekedésű fafajokra hívja fel a figyelmet és velük hazánk súlyos fahiányát segíti csökkenteni, vagy export útján nemzeti jövedelmét növelni, örömmel üdvözölünk. Ezt tesszük *Bründl* Lajosnak *A fűztermelés időszerű kérdései* című cikkével annál inkább, mivel ezt a népgazdaság érdekei is így kívánják meg.

A cikk a fűztermelésnek valóban időszerű kérdéseit tárgyalja. A helyes ültetési hálózat, a növekedés, a legmegfelelőbb fűzfajta megválasztásának, a trágyázás szükségességének adatai arról tanúskodnak, hogy a megállapításukra beállított kísérletek jól megszervezett, tervszerű és dicséretes munka eredményei. A belőlük levont következtetések is helyesek. Illetőleg egy megállapítás kivételével azok. A cikk befejező részében ugyanis meglepő felfedezésre bukkanunk.

Jóllehet a cikkben a nyárról egyetlen szó sem esik, egyetlen kísérleti adat sem szól, Bründl Lajos — mintegy mindenki által megszívlelendő tanulságként — mégis megállapítja, hogy *„egy hektár fűztelep 20 esztendő alatt azt a fatömegmennyiséget adja, amit a nyár a legjobb esetben is csak 40 év alatt..."*

A fenti megállapítással kapcsolatosan szeretnénk megkérdezni a következőket:

A közölt kísérletek melyik adata támasztja alá ezt a megállapítást?

Az összehasonlítást melyik nyárfajjal végezték? Milyen talajon? Hol?

Mekkora volt a nyár kontrollparcella ültetési hálózata?

Ha Bründl Lajos valóban állított volna be a legjobb gazdasági nyárfajtákkal összehasonlító kísérletet, vagy legalább is összehasonlította volna a fűzfára kapott adatait Dr. *Wettsteinnek* a *Die Faserholzpappel. Ihre Kultur und Züchtung.* (Pappeljahrbuch 33—47. 1957.) című cikkében közölt kísérleti eredményeivel, *aki cellulózgyártás céljából ugyanilyen rövid vágásfordulós üzemmódban termelt nyárvesszőket*, akkor nem jutott volna a fenti téves következtetésre.

A nyár és a fűz, a két leggyorsabb növekedésű fafajunk, igen szépen megférnek egymás mellett, sőt igen jól kiegészítik egymást. A fűzfélék a nyáraknál sokkal jobban tűrik a vizet. Ahol, a magas talajvízállás következtében a nyár már sínylődik és betegségek támadják meg, ott a fűz még igen jól érzi magát.

A nyár az országfásítás egyik igen fontos fafaja; hivatott arra, hogy súlyos fahiányunkat enyhítse. Fokozott mérvű telepítésére, a nyárfagazdálkodás megjavítására az OEF komoly erőfeszítéseket tesz és széleskörű propagandát fejt ki. Munkáját a fent idézett és minden tudományos alapot nélkülöző megállapítással nem észszerű gátolni.

A fahiány megszüntetése népgazdaságunknak olyan égetően sürgős problémája, hogy a kitűzött cél megvalósítása érdekében mindenkinek vállvetve kell együttműködnie.

Kopeczky Ferenc

EGYESÜLETI HÍREK

Az Egyesület pécsi csoportjánál októberben *Pankotay Gábor* „Csehszlovákiai tanulmányútunk tapasztalatai" címmel tartott előadást. Az előadó az erdőgazdasági fakitermelés gépesítési problémáival foglalkozott a csehszlovákiai tanulmányúton szerzett tapasztalatok alapján. Részletesen tárgyalta a döntés, közelítés, szállítás és rakodói munka gépesítési lehetőségeit. Ismertette az ott látott gépeket, valamint azok alkamazási lehetőségeit. Az előadás a fakitermelés gépesítésének főbb irányvonalait az alábbiakban határozta meg: döntésnél az egyszemélyes benzines fűrész; közelítésnél fogat szánelővel, gumiabroncsos csörlős traktor és könnyű kötélpálya; kiszállításnál buldoseres úton gumiabroncsos vontatóval kövesútig, onnan a szállítás pneumatikus felterhelés útján gépkocsival vasúti rakodóig.

*

Novemberben a pécsi csoportnál *Szederjey Ákos* filmvetítéssel kapcsolatban ismertette az őz kormeghatározását, selejtezését, a szarvas selejtezését, a vadászati és vadtenyésztési berendezéseket, végül a vadászkutyák fajait és betanítását. Az előadást gyakorlati bemutató követte, amelyen a jelenlevők selejtaggancs távolról történő felmutatása után bírálatot mondtak az aggancs koráról, súlyáról és a selejtezés szükségességéről. Az előadás után *Kasza Ferenc* igazgató bemutatta a bakóczai vadgazdaság vadföldjeit, vadkárelhárító villanypásztorait, továbbá vadtenyésztési berendezéseket. Az előadást és a tapasztalatcserét kétnapos vadászat követte.

*

Az Egyesület soproni csoportjánál *Igmándy Zoltán* egyetemi adjunktus „Csereseink egészségi problémái" címmel tartott előadásában hangsúlyozta, hogy az 1814-ben *George Hirl* tollából megjelent rövid németnyelvű ismertetés óta a hazai cser-irodalom alig fejlődött, pedig a hazai erdők 18 százalékát kitevő cseresek sokkal nagyobb figyelmet érdemelnének. Valamikor a bükköt is háttérbe szorították, mert nem ismerték a felhasználási módokat, ugyanez a helyzet a cserrel is. Az előadó részletesen ismertette a cseresek négy fő károsítását: a tőkorhadást, a fagyot, a csertaplót és az álgesztet. Nagyszámú állományt vizsgált meg és kimutatta, hogy a törzsszámra vonatkoztatva átlagosan 12,6 százalék a tőkorhadás, a fagylécesség pedig 31 százalékos. A csertapló átlagosan 11,4 százalékkal szerepel és kísérleti területein alig talált álgeszt nélküli törzset.

*

A nyíregyházi csoport a máriapócsi csemetekertben a központi és erdészeti erdőművelési szakelőadók, a csemetekertkezelők és csemetekerti dolgozók bevonásával tapasztalatcserét rendezett, amelyen bemutatták a gépi csemetekiemeléssel kapcsolatban a felszedés, osztályozás és termelés munkájának leghelyesebb megszervezését. Bemutatták továbbá a Garva-féle hálóval történő és az Aradi-féle csemetecsomagológéppel történő csomagolást. A jelenlévők a suháncsomagolásra a Gavra-féle módszert, a csemetecsomagolásra pedig a dögei csemetekert dolgozója által bemutatott — az erdőgazdaság területén legelterjedtebb — közönséges kézicsomagolás módszerét találták a legmegfelelőbbnek.

AZ ERDŐ — Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa.

Felelős szerkesztő: KERESZTESI BÉLA, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa.

Szerkesztőbizottság: BABOS IMRE, a mezőgazdasági tudományok doktora, dr. BALASSA GYULA, dr. HARACSI LAJOS, KÁLDY JÓZSEF, KOCSÁRDY KÁROLY, MADAS ANDRÁS, PÁRIS JÁNOS, SALI EMIL, SZŐNYI LÁSZLÓ.

A szerkesztő helyettese: JEROME RENÉ. Technikai szerkesztő: ÁKOS LÁSZLÓ.

Felelős kiadó: A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat igazgatója.

Szerkesztőség: Budapest, V., Kossuth Lajos tér 11. Országos Erdészeti Főigazgatóság.

Előfizetéseket felvesz a Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó V. Bp. V., Báthori u. 10. Csekkszámlaszám: 61.268

Megjelent 3200 példányban. Előfizetési ára egy évre: 60 Ft, negyedévre 15 Ft.

Megjelenik minden hónapban.

41686-689/2 - Révai-nyomda, Budapest, V., Vadász utca 16. (Felelős: Povárny Jenő)